JUFOn vaikutus yliopistoissa työskentelevien tutkijoiden julkaisukanavia koskeviin päätöksiin

Melina Aarnikoivu, Charles Mathies ja Nelli Piattoeva

Julkaisufoorumista (JUFO) on keskusteltu paljon sen perustamisesta lähtien. Järjestelmä on saanut osakseen sekä kritiikkiä että puolustuspuheenvuoroja eri toimijoilta. Tässä artikkelissa Melina Aarnikoivu, Charles Mathies ja Nelli Piattoeva tarkastelevat, kuinka paljon JUFO loppupelissä vaikuttaa yksittäisten tutkijoiden julkaisukanavia koskeviin päätöksiin. Onko JUFOsta pakko välittää myös yksilötasolla sen merkittävän roolin vuoksi yliopistojen rahoitusmallissa?

Johdanto

Tieteidenvälistä Suomessa käydään aktiivista tieteelliseen julkaisemiseen liittyvää keskustelua. Viime vuosien keskustelut ovat liittyneet erityisesti kieleen (ks. Hokka, 2019; Honko ym., 2023; Raento, 2019), avoimeen julkaisemiseen (ks. Ikonen, 2018; Pelttari & Kainiemi, 2022) sekä rahoitukseen (ks. Pölönen, 2023). Tämän keskustelun polttopisteessä on ollut Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) alla toimiva Julkaisufoorumi eli JUFO, joka luotiin vuonna 2010 tukemaan kotimaisen julkaisutoiminnan laadunarviointia (Julkaisufoorumi, 2022a). Vuodesta 2015 lähtien JUFO-luokitus on ollut osa yliopistojen rahoitusmallia – 14 % yliopistojen perusrahoituksesta määräytyy tällä hetkellä julkaisujen JUFO-luokituksen perusteella.

Vaikka JUFO on virallisesti tarkoitettu laajempien julkaisumäärien tarkasteluun sekä Suomessa tehtävän tutkimuksen laadun parantamiseen (Pölönen ym., 2021a), on viitteitä siitä, että JUFO-tasot ovat hiipineet myös yksittäisten tutkijoiden työn arviointiin ja rekrytointeihin (ks. Haapakorpi ym., 2023; Mathies ym., 2020; Wahlfors & Pölönen, 2018). JUFOa onkin kritisoitu sen luomisesta lähtien (ks. Kantola, 2016; Kivinen, 2020; Seuri & Vartiainen, 2018). Ei kuitenkaan laajemmin tiedetä, kuinka paljon ja millä eri tavoin JUFO vaikuttaa siihen, miten yksittäiset tutkijat tekevät päätöksiä julkaisukanaviin liittyen. Emme myöskään tiedä, vaikuttaako JUFO enemmän tiettyihin tutkijaryhmiin, kuten eri uravaiheissa olevien tai eri tieteenalojen tutkijoihin. JUFOn merkittävän tiedepoliittisen roolin vuoksi ja Suomessa tapahtuvan tiedejulkaisemisen edistämiseksi näihin kysymyksiin vastaaminen olisi ensiarvoisen tärkeää.

Tässä monimenetelmätutkimuksessa pureudumme yksilöiden tekemiin julkaisukanavapäätöksiin keskittyen erityisesti JUFOon sekä niihin jännitteisiin, joita makrotason vaatimuksista syntyy mikrotasolle (Hannukainen & Brunila, 2017; Kallio ym., 2021; Pietilä, 2019). Tutkimuskysymyksemme ovat:

1) Missä määrin JUFO-tasot vaikuttavat siihen, missä julkaisukanavassa tutkijat päättävät julkaista? Onko eri tutkijaryhmien välillä eroja?

2) Millaisena tutkijat kokevat JUFOn roolin omassa ja Suomessa tapahtuvassa tiedejulkaisemisessa?

Akateeminen työ 2020-luvulla: uusliberalistinen tutkijasubjekti tietokapitalismin paineessa

Tutkijan työ on muuttunut viime vuosikymmeninä merkittävästi sekä Suomessa että kansainvälisesti. Vaikka *akateeminen kapitalismi* (Kauppinen & Kaidesoja, 2014) sekä *uusi julkisjohtaminen* (Bleiklie, 1998) ovat muokanneet yliopistoja varsin hitaasti, niiden vaikutus akateemiseen professioon on ollut merkittävä (Siekkinen, 2019). Piirre, joka kuvailee tämänhetkistä akateemista työtä erityisen hyvin, on sen riippuvuus *metriikasta*. Yliopistoja hallitaan enenevissä määrin erilaisin numeroperusteisin järjestelmin, kuten auditoinnein ja rankingein (Shore & Wright, 2015; Kulczycki, 2023; Pardo-Guerra, 2022). Nämä erilaiset järjestelmät (esim. THE Rankings) eivät välttämättä ole yliopistojen itsensä luomia tai rahoittamia, mutta yliopistosektorin toimijoiden tuki saattaa vaikuttaa niiden legitimointiin (Brankovic ym., 2022).

Metriikka on kytköksissä myös rahoitukseen. Esimerkiksi Suomessa yliopistojen perusrahoitus jakautuu pääosin *laskennallisesti* tutkimuksen ja opetuksen perusteella (opetus- ja kulttuuriministeriö [OKM], 2024), mikä ymmärrettävästi vaikuttaa siihen, mihin yliopistot kiinnittävät strategioissaan huomiota. Se, mihin yliopistot keskittyvät strategioissaan, saattaa kuitenkin olla ristiriidassa sen kanssa, mihin yksittäiset tutkijat haluaisivat omassa tutkimustyössään keskittyä (Aarnikoivu ym., 2023; Kallio ym., 2021; Ross-Hellauer ym., 2023). Tämä jännite haastaa mutta myös muuttaa tutkijoiden työtä (Shore & Wright, 2015). Esimerkiksi Pietilä (2019) on kuvaillut akateemista työtä – erityisesti tenure track -uramallia – *kontrollin ja sitoutumisen* välimaastossa luovimiseksi: yhtäältä tenure track -tutkijan työtä kontrolloidaan erinäisin mittarein ja vaatimuksin, kun taas toisaalta hänen odotetaan samanaikaisesti sitoutuvan työhönsä sataprosenttisesti. Mikäli kontrollin ja sitoutumisen tasapainottelussa onnistuu, häämöttää horisontissa mahdollinen professuuri. Tätä ennen työtä kuitenkin luonnehtii jatkuva tuottaminen, kilpailu sekä epävarmuus. Kallion ym. (2021) tutkimus osoittikin, että suoriutumisperusteiset järjestelmät ovat muuttaneet sitä logiikkaa, jolla tutkijat toimivat: he mukautuvat enenevissä määrin makrotason käytänteisiin, siitäkin huolimatta, että he saattavat kritisoida niitä. Tämän seurauksena yliopistoihin syntyy eri tavoin suoritusperusteiseen arviointiin suhtautuvia ryhmiä: kun toiset mukautuvat tai jopa tukevat olemassa olevaa järjestelmää, toiset kritisoivat tai jopa aktiivisesti vastustavat sitä (ks. myös Bottrell & Manathunga, 2019).

Jatkuva tuottamisen paine eli niin sanottu julkaise tai kuole -kulttuuri kulminoituukin siihen, miten tutkijoita ja tutkimustyötä hallitaan (esimerkiksi JUFOn avulla), mutta myös siihen, miten tutkijat hallitsevat itseään (Hannukainen & Brunila, 2017). Kuten Kallio ym. (2021) ovat huomauttaneet, hallinto (makrotaso) ei tyypillisesti voi kontrolloida kaikkia yliopiston mikrotason toimintoja. Se voi kuitenkin muokata niitä reunaehtoja, joilla akateemista työtä tehdään. Ammentaen Vähämäen (2009) työstä Hannukainen ja Brunila (2017) ovat kuvailleet nykyistä akateemista järjestelmää tietokapitalismiksi. Kuten he tarkentavat, tämän järjestelmän tarkoitus on hallita tiedontuottajien, eli pääasiassa tutkijoiden, toimintaa siten, että samainen toiminta voitaisiin valjastaa talouskasvun välineeksi. Tämän seurauksena tiedontuottajat tai *uusliberaalit tutkijasubjektit* pyrkivät epävarmoista työnäkymistä huolimatta julkaisemaan kovatasoisissa lehdissä ja verkostoitumaan laajasti eli olemaan tehokkaita, tuotteliaita ja joustavia sekä taloudellista hyötyä tuottavia (Kouhia & Tammi, 2014).

Vaikka edellä esiteltyjä muutoksia perusteltaisiin erilaisin talouskasvun välttämättömyyden argumentein, on huomioitava, että tällaisella ”tuloksellisuuden ajalla” (Hannukainen & Brunila, s. 97) on useita seurauksia tutkijan työlle, tiedolle ja tietämiselle: tietokapitalistisessa ja epäonnistumisen pelon hallitsemassa järjestelmässä tutkijuutta, tietoa ja tietämistä on yhä helpompi hallita esimerkiksi jakamalla tutkimus (tai tutkijat) ”hyödylliseen” ja ”hyödyttömään”, mikä voi puolestaan vaikuttaa tutkijoiden henkiseen hyvinvointiin (Hannukainen & Brunila, 2017). Samanlaisia väitteitä ovat esittäneet myös

Mennicken ja Espeland (2019): erilaiset luokitukset tekevät näkyväksi yksilön tai organisaation kilpailuasetelman. Niillä myös puututaan tavoitteiden saavuttamiseen liittyvään epävarmuuteen määrittelemällä, mitä pitäisi maksimoida. Tällainen uusliberalistinen kvantifiointi muuttaa valtasuhteita ja poliittisen toiminnan mahdollisuuksia. Samalla uudet näkyvyydet tuovat mukanaan epävarmuustekijöitä, ahdistusta ja stressiä niille, joihin niillä yritetään vaikuttaa. Näistä syistä erilaisia tutkimustyötä arvioivia ja arvottavia järjestelmiä on syytä tarkastella kriittisesti ja säännöllisesti.

JUFOn rooli suomalaisessa tiedejulkaisemisessa

> *Julkaisufoorumi-luokitus (JUFO) on kustannustehokas ja päätieteenalojen välillä neutraali laatuindikaattori yliopistojen monimuotoisen julkaisutuotannon arviointiin suoritusperusteista rahoitusmallia varten. Tässä käyttötarkoituksessa JUFO on myös linjassa vastuullisen metriikan periaatteiden kanssa.* (Pölönen ym., 2021a, s. 33).

Näin JUFOa kuvaillaan artikkelissa, joka tiivistää JUFOn vuosien 2010–2020 itsearvioinnin tulokset. JUFO onkin vaikuttanut Suomen julkaisukenttään jo lähes 15 vuoden ajan. Vuonna 2009 Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto UNIFI ry ehdotti, että Suomessa otettaisiin käyttöön Norjan ja Tanskan kaltainen järjestelmä, jossa julkaisukanavat luokitellaan eri tasoihin niiden laadun arvioimiseksi. Ehdotetulle järjestelmälle määriteltiin kolme tavoitetta. Sen tuli 1) parantaa tieteellisten julkaisujen laadun arviointia, 2) tarjota työkalu, jolla tutkimusorganisaatioiden julkaisemiseen liittyvää suoriutumista voitaisiin arvioida, ja 3) lisätä tutkijoiden tietoisuutta siitä, mitkä ovat heidän alojensa huippujulkaisuja, mikä kannustaisi tutkijoita julkaisemaan niissä (Auranen & Pölönen, 2014). Vuonna 2010 OKM ehdotti JUFOa ratkaisuksi UNIFIn esitykseen, ja vuonna 2015 siitä tuli osa kansallista yliopistojen rahoitusmallia.

Yliopistojen tuoreimmassa, vuoteen 2024 ulottuvassa rahoitusmallissa 14 % yliopistojen perusrahoituksesta määräytyy julkaisujen (JUFO-luokitusten) perusteella. Vertaisarvioidut julkaisut pisteytetään sekä julkaisutyypin (esim. artikkeli, kirjan luku) että julkaisukanavan JUFO-luokan (0–3) perusteella: mitä korkeampi luokka, sitä parempi painokerroin julkaisulla on (0,1–16). Vertaisarvioimattomilla, ammatillisilla ja yleistajuisilla artikkeleilla on painokerroin 0,1 julkaisukanavasta riippumatta. Huomionarvoista on, että JUFO-luokat itsessään koskevat julkaisukanavia kokonaisuutena, eli niiden ei ole tarkoitus kertoa mitään yksittäisten julkaisujen laadusta. Lisäksi JUFO pyrkii tasapainottamaan tieteenalojen välisiä eroja, toisin kuin vaikkapa kansainvälinen Journal Impact Factor -luokitus (JIF). (Julkaisufoorumi, 2021.)

Suoritsperusteinen, toiminnan tuloksellisuuteen perustuva rahoitus ei ole Euroopassa mikään harvinaisuus. Tämänkaltainen rahoitus on yleensä hallinnon työkalu, jolla halutunlaisia julkaisuja voidaan maksimoida erilaisin kannustimin (Jongbloed, 2010). On kuitenkin huomioitava, että vaikka tällainen työkalu saattaa helpottaa kansallisen tason budjetointia (Kivistö & Kohtamäki, 2016), sillä saattaa olla arvaamattomia vaikutuksia julkaisutoimintaan pidemmällä tähtäimellä. Kun tarkastellaan tieteellisen julkaisemisen muutoksia Suomessa viimeisen kymmenen vuoden aikana, aiemmat tutkimukset osoittavat, että suoritusperusteinen arviointi, jota JUFO Suomessa vahvasti edustaa, on vaikuttanut julkaisemiseen monin eri tavoin. Esimerkiksi Mathiesin ym. (2020) julkaisutoiminnan muutosta koskeva määrällinen tutkimus kartoitti sitä, miten julkaisutoiminta on muuttunut Suomessa vuosina 2012–2016 eli JUFOn ensimmäisten vuosien aikana. Tulokset osoittivat, että etenkin englanninkielisten julkaisujen osuus kaikista julkaisuista oli *prosentuaalisesti* kasvanut sekä vertaisarvioitujen artikkelien että kirjojen osalta. Vertaisarvioitujen artikkelien absoluuttinen määrä oli myös kasvanut, kun taas julkaistujen kirjojen määrä oli laskenut. Tieteenaloja tarkasteltaessa luonnontieteissä, lääke- ja terveystieteissä sekä maa- ja metsätaloustieteissä ei ollut suuria muutoksia, kun taas yhteiskuntatieteissä ja humanistisissa tieteissä

englanninkielisten julkaisujen prosenttiosuus oli noussut. JUFO-tasoja katsottaessa tason 1 julkaisujen prosenttiosuus nousi huomattavan määrän (50 %), kun taas tasojen 2 ja 3 julkaisujen osuus väheni. Viiden vuoden lyhyehkö tarkasteluväli vaikutti osoittavan, että tutkijat muuttivat julkaisukäytänteitään varsin nopeasti. Lisäksi vaikutti siltä, että tutkijat käyttävät aikaa ja energiaa valitakseen tarkasti, mihin julkaisukanavaan kutakin julkaisua tarjottiin.

Samansuuntaisia tuloksia on saatu muissakin tutkimuksissa. Esimerkiksi Haapakorven ym. (2023) raportissa tutkijat kuvailivat tutkimustyötään muuten varsin vapaaksi mutta rajoitetuksi nimenomaan rahoituksen osalta. Haastateltavat esimerkiksi kertoivat, että tiedekunnat ohjeistavat tuottamaan korkean JUFO-tason julkaisuja, joskin näin tapahtui usein epäsuorasti. Tässä tutkimuksessa pyrimme luomaan syvempää kuvaa ja siten ymmärrystä näistä JUFOn "piilotasoista": käyttötavoista, joihin JUFOa ei ole tarkoitettu, tai tavoista, joita ei ole virallisesti kirjattu mihinkään mutta jotka silti vaikuttavat tutkijoiden työhön.

JUFOsta vastaavat toimijat, joihin kuuluu myös tiedeyhteisön edustajia, ovat aktiivisesti tutkineet ja kehittäneet foorumia sekä vastanneet siihen kritiikkiin, jota foorumi on osakseen saanut (ks. esim. Pölönen, 2018; Pölönen ym., 2021a, 2021b; Wahlfors & Pölönen, 2018). Vuoden 2021 itsearviointiraportissa muun muassa tarkasteltiin, kuinka JUFOn logiikka ja toiminta suhteutuvat kansainvälisiin vertailukohtiin, onko JUFOn toiminta organisoitu tehokkaasti, tarjoavatko JUFO-tasoluokat pätevän ja tasapainoisen laatuindikaattorin yli tieteenalojen, mihin tarkoituksiin JUFO-luokitusta käytetään suomalaisessa tiedeyhteisössä sekä mitä muutoksia julkaisutoiminnassa on tapahtunut samanaikaisesti JUFO-luokitusten käyttöönoton kanssa (Pölönen ym., 2021a). Jokaisen kysymyksen kohdalla raportti esitti myös kehitysehdotuksia. Vastuullisen arvioinnin kohdalla työryhmä suositteli, että tutkimusorganisaatiot sekä rahoittajat sitoutuisivat Vastuullisen tutkijanarvioinnin kansallisiin suosituksiin (Vastuullisen tutkijanarvioinnin työryhmä, 2020) sekä Julkaisufoorumi-luokituksen käyttöohjeeseen (Julkaisufoorumi, 2022b).

Itsearviointiraportti painottaakin sitä, ettei JUFOa tulisi käyttää yksilötason arvioinnin välineenä: ”Julkaisufoorumin ensisijainen ja ainoa virallinen käyttötarkoitus on toimia yliopistojen julkaisutoiminnan laadun indikaattorina opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusmallissa” (Pölönen ym., 2021a, s. 38). Wahlfors ja Pölönen puolestaan ovat suositelleet, että "[t]utkimuksen arvioinnissa on syytä ottaa entistä paremmin huomioon luokitusta koskevat rajoitteet yksilötason arvioinnin välineenä sekä laajemmin arviointikriteerien, aineistojen ja menetelmien läpinäkyvyys. Luokituksen kehittämistyötä tulee jatkaa, jotta se vastaisi mahdollisimman tasapuolisesti ja luotettavasti eri tieteenalojen arvostuksia." (Wahlfors & Pölönen, 2018, s. 7–8.)

Ratkaisuksi JUFOn suositusten vastaiselle käytölle, eli sen hyödyntämiselle yksittäisten tutkijoiden arvioinneissa muun muassa kansainvälisen DORA-julistuksen (Pölönen ym., 2021a) sekä Coalition for Advancing Research Assessment -yhteenliittymän (CoARA) alla tapahtuvan vastuullista tutkijanarviointia koskevan kehittämistyön vastaisesti, ehdotetaan siis JUFOn kehittämistyön jatkamista sen sijaan, että kriittisesti tarkasteltaisiin, onko organisaatio- ja yksilötasoa edes mahdollista erottaa toisistaan. Ongelma on nimittäin se, että JUFO-instituutio suosituksillaan tai linjauksillaan pystyy vaikuttamaan hyvin rajallisesti siihen, mitä yliopistoissa tapahtuu laitos- ja yksilötasolla. Tässä mielessä JUFO on osa laajempaa kontekstia, jossa rahoitus on muuttunut tulospainotteiseksi ja jossa koko akateeminen kulttuuri painottaa objektiivista arviointityökalustoa, ei vain rahoituksessa vaan myös rekrytoinneissa. Tässä kontekstissa JUFOn kaltaisille järjestelmille on kysyntää, jolloin niiden kritisointi ja erityisesti toisin tekeminen muuttuvat yksilöille varsin haastavaksi.

Aineisto ja analyysimenetelmät

Tarkastelemme tässä artikkelissa JUFO-tasojen vaikutuksia tutkijoiden julkaisukanavava-

lintoihin sekä eri tutkijaryhmien välisiä eroja niissä. Lisäksi tutkimme, millaisena tutkijat kokevat JUFOn roolin omassa ja Suomessa tapahtuvassa tiedejulkaisemisessa. Vastataksemme näihin kysymyksiin käytämme vuonna 2023 suomalaisissa yliopistoissa työskennelleille tutkijoille lähettämäämme verkkokyselyä, joka keskittyi laajemmin niihin päätöksiin, joita tutkijat tekevät tutkimusaiheisiinsa ja julkaisukanaviinsa liittyen. Kysely tuotti valtavasti sekä määrällistä että laadullista aineistoa (N = 276), josta osaa käytämme tähän tutkimukseen.

Aineiston keruu

Tutkimuksen aineisto kerättiin keväällä 2023 verkkokyselyllä (Webropol, liite 1, s. 25). Kysely oli osa laajempaa tutkimusta suomalaisissa yliopistoissa työskentelevien tutkijoiden julkaisuihin liittyvistä valinnoista, minkä vuoksi se sisälsi useampia osioita: Ensimmäisessä osiossa kartoitimme vastaajien taustaa ja työtilannetta. Toisessa osiossa pyysimme vastaajia arvioimaan Likertin asteikolla 1–5 (jossa 1 oli "ei lainkaan tärkeä" ja 5 "erittäin tärkeä"), miten eri tekijät (yhteensä 13 väittämää) vaikuttivat heidän tutkimusaihevalintoihinsa. Samoin kolmannessa osiossa vastaajat ilmaisivat asteikolla 1–5, miten eri tekijät (yhteensä 21 väittämää) vaikuttivat heidän julkaisukanavavalintoihinsa. Kyselyn toinen ja kolmas osio sisälsivät myös avoimen vastauslaatikon. Kyselyn neljäs osio sisälsi kaksi avokysymystä. Toinen liittyi JUFOon: "Julkaisufoorumi eli JUFO [linkki JUFOn pääsivulle] on saanut paljon huomiota suomalaisessa tiedekentässä. Jaa kokemuksesi ja ajatuksesi JUFOsta ja siitä, miten se on vaikuttanut omaan tutkimukseesi ja julkaisemiseesi alla olevaan tekstilaatikkoon." Viimeisessä avokysymyksessä vastaajat saivat kirjoittaa ajatuksiaan julkaisemisesta, joita he eivät olleet aiemmin kyselyssä voineet ilmaista.

Kysely pilotoitiin ennen sen julkaisua ja sen oheen lisättiin kaksi dokumenttia: tutkimuksen tarkemmat tiedot (ks. liite 2, s. 30) sekä tietosuojailmoitus (ks. liite 3, s. 35), jotka oli molemmat lähetetty Tampereen yliopiston hyväksyttäviksi. Englanninkielinen alkuperäiskysely myös käännettiin suomeksi ja ruotsiksi. Lähetimme kyselyn neljälle liitolle (Tieteentekijöiden liitto, Professoriliitto, Yliopistojen opetusalan liitto ja Tekniikan akateemiset TEK) ja eri asiantuntijajärjestöille (Korkeakoulututkimuksen seura ry ja Edistyksellinen tiedeliitto ry). Lisäksi jaoimme kyselylinkkiä sosiaalisen median kautta (X [silloinen Twitter] ja LinkedIn) sekä omille verkostoillemme sähköpostitse. Kysely oli auki kaksi kuukautta, huhtikuusta kesäkuuhun 2023 saakka.

Vastaajat

Kyselyyn vastasi 276 tutkijaa eri puolilta Suomea. Vastaajien tarkemmat tiedot ovat nähtävissä taulukossa 1 (s. 14).

Kuten taulukosta on nähtävissä, enemmistö vastaajista oli naisia (59,1 %), suorittanut tutkintonsa Suomessa (87,3 %) ja suorittanut tohtorintutkinnon (72,5 %). Noin neljä viidestä puhui suomea äidinkielenään tai erinomaisesti. Vastaajat edustivat tasaisesti eri uravaiheita. Vajaa puolet koki olevansa prekaarissa asemassa ja reilu puolet ei. Tieteenalojen suhteen yhteiskuntatieteet olivat yliedustettuina (44,2 %), ja seuraavaksi eniten vastaajia oli humanistisista tieteistä (22,5 %) ja niin sanotuilta STEM-aloilta (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka) (26,8 %).

Aineiston analyysi

Analysoimme aineiston sekä määrällisiä (tutkimuskysymys 1: JUFO-tasojen vaikutus ja tutkijaryhmien erot) että laadullisia (tutkimuskysymys 2: millaisena JUFOn rooli koetaan) menetelmiä käyttäen. Ensimmäistä tutkimuskysymystä varten jaottelimme vastaajat seuraavien tekijöiden perusteella viiteen eri kategoriaan: 1. sukupuoli, 2. uravaihe, 3. koettu prekaarius, 4. tieteenala ja 5. korkeimman tutkinnon suoritusmaa. Kategorian 3 kohdalla yhdistimme eri uravaiheet kahdeksi laajemmaksi kokonaisuudeksi tarkastellak-

Sukupuoli	**Määrä**	**Prosenttiosuus**
Nainen	163	59,1
Mies	99	35,9
Muu / ei halua kertoa	12	4,3
Suomen kielen osaaminen		
Äidinkieli tai erinomainen	225	81,5
Hyvä	18	6,5
Perusteet tai ei taitotasoa	33	12,0
Korkein suoritettu tutkinto (maa)		
Suomi	241	87,3
Ulkomaat	33	12,0
Korkein suoritettu tutkinto		
Tohtorintutkinto	200	72,5
Lisensiaatti/maisteri	70	25,4
Muu / ei halua kertoa	4	1,4
Uravaihe*		
Professori- tai johtajataso (sis. emeritus- ja emeritaprofessorit)	51	18,5
Keskivaihe (vakituinen; tenure track)	65	23,6
Alkuvaihe (väitelleet)	73	26,4
Tutkijakoulutus (ei-väitelleet)	59	21,4
Muu (esim. osa-aikainen tutkija tai lehtori / työtön / eläkkeellä / ei affiliaatiota / ei halua kertoa)	28	10,1
Koettu prekaarius**		
Kyllä	123	44,6
Ei	147	53,3
Ei halua kertoa	4	1,4
Tutkimustyön kesto		
Yli 15 vuotta	100	36,2
10–15 vuotta	61	22,1
5–10 vuotta	56	20,3
1–5 vuotta	54	19,6
Alle 1 vuosi	4	1,4
Päätieteenala		
Luonnontieteet	44	15,9
Tekniikka	30	10,9
Lääke- ja terveystieteet	10	3,6
Maatalous- ja metsätieteet	2	0,7
Yhteiskuntatieteet	122	44,2
Humanistiset tieteet	62	22,5
Muu	6	2,2

*Alkuperäisessä kyselyssä (ks. liite 1) tiedusteltiin vastaajan tarkkaa työnimikettä uravaiheen sijaan. Tämä taustatieto on siis jaoteltu manuaalisesti kyselyn analyysivaiheessa.

**Kyselylomakkeen kysymys oli muotoiltu seuraavasti: Pidätkö itseäsi "prekaarissa asemassa olevana tutkijana"? Määrittelemme kyseisenlaisen tutkijan seuraavasti: "Henkilö, jolla on yksi tai useita määräaikaisia työsuhteita eikä tietoa tai toivetta vakinaisesta tai pidempiaikaisesta työsuhteesta."

Taulukko 1. *Vastaajien taustatiedot*

semme, miten työn määräaikaisuus tai vakinaisuus vaikuttaa JUFO-tasojen tärkeyteen: alkuvaihe, joka sisälsi sekä väitelleet että ei-väitelleet määräaikaiset uran alkuvaiheen tutkijat ja opettajat, sekä keski- ja loppuvaihe, joka sisälsi vakituiset tutkijat ja opettajat, tenure track -tutkijat sekä professorit ja muut johtajatason tutkijat.

Testasimme vastausten keskiarvojen eroja jokaisessa viidessä kategoriassa. Kategorioiden 3 ja 5 osalta käytimme kahden otoksen T-testejä kategorioiden binäärisen luonteen vuoksi (prekaarit vs. ei-prekaarit, korkein tutkinto suoritettu Suomessa tai ulkomailla). Sukupuoleen, uravaiheeseen ja tieteenalaan perustuvien ryhmittelyjen testeissä käytettiin yksisuuntaisia ANOVA-testejä, koska näissä kategorioissa oli kolme tai useampia mahdollisia luokituksia (vaikkakin sukupuolessa kolmas ryhmä oli erittäin pieni).

Tutkimuskysymystä 2 varten analysoimme kolmea avointa vastausta: kyselyn kolmannen osion avovastauskenttää (60 vastausta) sekä molempia osion neljä avoimia vastauksia (JUFO-kysymys 207 vastausta, viimeinen avoin kysymys 89 vastausta). Tutkimusryhmämme laadulliset tutkijat (Aarnikoivu ja Piattoeva) lukivat koko aineiston ensin itsenäisesti läpi kertaalleen, jonka jälkeen he tapasivat keskustellakseen tutkimuskysymyksestä 2 eli JUFOn roolista tutkijoiden omassa ja Suomessa tapahtuvassa tiedejulkaisemisessa. Tapaamisen jälkeen tutkijat kävivät aineiston läpi uudestaan induktiivisen sisällönanalyysin (Mayring, 2000) keinoin käyttäen Atlas.ti-sovellusta (versio 23). He tarkastelivat, millaisia rooleja tutkijat JUFOlle antoivat. Myös tämän kierroksen tutkijat tekivät itsenäisesti, minkä jälkeen he tapasivat vertailemaan analyysejä. Analyysien perusteella muodostimme lopulta viisi kategoriaa: 1. JUFO yksilön julkaisemista ohjailevana järjestelmänä, 2. JUFO laadun määrittäjänä, 3. JUFO tietopankkina, 4. JUFO välttämättömyytenä sekä 5. JUFO turhana ja/tai tieteenteolle haitallisena järjestelmänä.

Tutkimuksen rajoitukset

Tutkimuksemme merkittävin rajoitus liittyy vastaajajoukkoon. Emme kyenneet tavoittamaan niin suurta vastaajajoukkoa kuin alun perin suunnittelimme ($N \geq 400$). Lisäksi vastaajamme eivät edustaneet eri tieteenaloja tasaisesti: yhteiskuntatieteilijöitä oli lähes puolet, kun taas esimerkiksi maa- ja metsätieteilijöitä oli niin vähän, että jouduimme jättämään heidän vastauksensa pois analyysistä. On myös todennäköistä, että kyselyyn ja etenkin JUFO-kysymykseen vastasivat nimenomaan sellaiset tutkijat, joissa julkaiseminen herättää erityisen voimakkaita tunteita tai jotka halusivat kritisoida olemassa olevaa järjestelmää – siitäkin huolimatta, että monet vastaajat totesivat, ettei JUFO vaikuta heidän julkaisemiseensa (ks. seuraava osio). Esimerkiksi tämä saattaa vaikuttaa siihen, että juuri yhteiskuntatieteilijöitä oli vastaajissa erityisen paljon.

JUFO-tasojen vaikutus julkaisukanavapäätöksiin

Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme käsitteli sitä, missä määrin JUFO-luokitukset vaikuttavat siihen, missä julkaisukanavassa tutkijat päättävät julkaista tutkimuksensa. Tuloksemme osoittavat, että julkaisukanavan JUFO-luokitus sijoittuu keskivaiheille katsottaessa, mitkä tekijät vaikuttavat tutkijoiden julkaisukanavapäätöksiin.

Taulukossa 2 (s. 16) näkyvät prosenttiosuudet koskevat kyselyn vastaajajoukkoa antaen kokonaiskuvan siitä, miten kyselyyn vastanneiden tutkijoiden vastaukset asettuivat kuhunkin Likertin asteikon (1–5) arvoon. Tarkasteltaessa keskiarvoja ”Julkaisukanavan JUFO-taso” sijoittuu keskivaiheille, sijalle 10 (kaikkien vastausten keskiarvo 3,44), ja sen mediaani on 4.

Prosenttiosuuksia tarkastellessa tutkijakunta vaikuttaa kuitenkin varsin jakautuneelta JUFO-kysymyksen suhteen. Taulukossa 3 (s. 17) tarkastellaan vastaajia viidessä eri alakategoriassa (sukupuoli, uravaihe, koettu prekaarius, tieteenala, korkeimman tutkinnon suoritusmaa). Taulukko 3 osoittaa, että kolmessa kategoriassa

	1 (ei lainkaan tärkeä)	2	3	4	5 (erittäin tärkeä)	Keski-arvo	Medi-aani
Tutkimukseni sopii hyvin julkaisukanavan käsittelemiin aiheisiin	0,0 %	0,4 %	2,9 %	29,4 %	67,4 %	4,64	5,0
Julkaisukanavan tyyppi on sopiva (esim. journaali)	0,0 %	0,0 %	5,8 %	29,1 %	65,1 %	4,59	5,0
Julkaisukanavan kieli	2,2 %	3,3 %	11,2 %	37,3 %	46,0 %	4,22	4,0
Julkaisukanava on vakiintunut alallani	2,2 %	3,6 %	17,1 %	45,8 %	31,3 %	4,00	4,0
Julkaisukanavan referee-kommenttien laatu	2,2 %	10,6 %	25,8 %	41,1 %	20,4 %	3,67	4,0
Kanssakirjoittajani suosittelevat julkaisukanavaa	4,4 %	8,4 %	23,3 %	46,6 %	17,5 %	3,64	4,0
Alani tutkijat suosittelevat julkaisukanavaa	2,9 %	12,0 %	29,1 %	41,5 %	14,6 %	3,53	4,0
Alani tutkijoiden odotetaan julkaisevan tässä julkaisukanavassa	5,5 %	12,4 %	24,1 %	40,2 %	17,9 %	3,53	4,0
Julkaisukanava on Open Access	4,4 %	15,6 %	29,1 %	31,3 %	19,6 %	3,46	4,0
Julkaisukanavan JUFO-taso	10,2 %	13,8 %	21,1 %	32,0 %	22,9 %	3,44	4,0
Julkaisukanava on minulle ennestään tuttu.	8,0 %	15,9 %	26,1 %	40,2 %	9,8 %	3,28	3,5
Julkaisukanavan vertaisarviointiprosessin nopeus	2,9 %	20,3 %	37,3 %	28,3 %	11,2 %	3,25	3,0
Julkaisukanava löytyy Scopuksesta tai Web of Science:sta	17,5 %	15,0 %	19,3 %	21,9 %	26,3 %	3,25	3,0
Julkaisu sopii tulevaisuuden urasuunnitelmiini	11,7 %	15,0 %	25,6 %	32,9 %	15,0 %	3,25	3,0
Mahdolliset kirjoittajamaksut	14,2 %	16,0 %	22,9 %	26,2 %	20,7 %	3,23	3,0
Julkaisukanava julkaisee myös epätavallista tutkimusta (aihe, tutkimusmenetelmät tai formaatti)	13,2 %	23,8 %	34,4 %	22,7 %	5,9 %	2,84	3,0
Julkaisukanavaa kustantaa tunnettu julkaisija (esim. Springer, Elsevier, Taylor & Francis, Emerald, jne.)	21,9 %	23,7 %	25,9 %	22,3 %	6,2 %	2,67	3,0
Minut on kutsuttu kirjoittamaan julkaisukanavaan	24,4 %	22,9 %	26,9 %	17,0 %	8,9 %	2,63	3,0
Julkaisukanavan hyväksymisprosentti	13,8 %	35,5 %	35,9 %	13,4 %	1,5 %	2,53	3,0
Työssäsuoriutumisen arviointi edellyttää kyseisenlaista julkaisukanavaa	32,0 %	25,4 %	18,8 %	13,6 %	10,3 %	2,45	2,0
Tunnen julkaisukanavan toimittajat	40,9 %	29,9 %	20,1 %	8,8 %	0,4 %	1,98	2,0

Taulukko 2. *Eri tekijöiden vaikutus tutkijoiden julkaisukanavapäätöksiin.*

Sukupuoli	**Keskiarvo**	**Merkitsevä ero muihin saman kategorian alaryhmiin**
Nainen	3,56	Ei
Mies	3,28	Ei
Muu / ei halua kertoa	3,14	Ei
Uravaihe		
Uran alkuvaihe (ml. tutkijakoulutus; määräaikainen)	3,61	*
Uran keski- ja loppuvaihe (vakituinen)	3,28	*
Muu (esim. osa-aikainen tutkija tai lehtori / työtön / eläkkeellä / ei affiliaatiota / ei halua kertoa)	3,29	*
Koettu prekaarius		
Prekaari	3,45	Ei
Ei-prekaari	3,38	Ei
Tieteenala		
Luonnontieteet	3,15	***
Tekniikka	4,30	***
Lääke- ja terveystieteet	4,40	***
Yhteiskuntatieteet	3,48	***
Humanistiset tieteet	3,02	***
Alkuvaihe (väitelleet)	73	26,4
Korkeimman tutkinnon suoritusmaa		
Suomi	3,53	***
Ulkomaat	2,84	***

*** = P < .001, * = P < .100

Taulukko 3. *JUFOn vaikutus eri tutkijaryhmiin (kategoria).*

(uravaihe, tieteenala, korkeimman tutkinnon suoritusmaa) oli tilastollisesti merkitseviä eroja vastausten keskiarvoissa. Uravaihetta koskevien tulosten vaihteluväli oli kuitenkin varsin pieni (0,33 pistettä), uran alkuvaiheen keskiarvon ollessa 3,61 ja keski- ja loppuvaiheen 3,28.

Tieteenaloja tarkasteltaessa havaitsimme vastauksissa huomattavan suuren hajonnan: vaihteluväli oli 1,38 pistettä, humanistisen tieteiden ja luonnontieteiden keskiarvojen ollessa matalimmat (3,02 ja 3,15) ja tekniikan ja lääke- ja terveystieteiden ollessa korkeimmat (4,30 ja 4,40). Korkeimman tutkinnon suoritusmaan osalta voidaan puolestaan nähdä, että keskiarvoissa on lähes 0,7 pisteen ero: Suomessa korkeimman tutkintonsa suorittaneille julkaisukanavan JUFO-taso merkitsi enemmän (ka. 3,53) kuin niille, jotka ovat suorittaneet korkeimman tutkintonsa jossain muualla (ka. 2,84). Kahdessa muussa kategoriassa (sukupuoli, koettu prekaarius) ei ollut merkitseviä eroja.

JUFOn rooli omassa ja Suomessa tehtävässä tiedejulkaisemisessa

Toinen tutkimuskysymyksemme koski sitä, millaiseksi tutkijat kokevat JUFOn roolin omassa ja Suomessa tapahtuvassa tiedejulkaisemisessa. Avointen vastausten perusteella oli selvää, että JUFO herättää tutkijoissa laajan kirjon erilaisia tunteita. Jo itsessään huomionarvoista oli, että JUFO-kysymys keräsi huomattavasti enemmän vastauksia kuin mikään muu avoin kysymys: 207 vastaajaa oli vastannut kysymykseen, kun

taas muihin avokysymyksiin (3) vastauksia tuli kuhunkin alle 100. Kolme neljästä vastaajasta halusi siis ilmaista ajatuksensa JUFOsta. Tässä luvussa esittelemme vastaajien ajatukset JUFOsta viidessä kategoriassa.

Yksilön julkaisemista ohjaileva järjestelmä

Laadullisen analyysin perusteella JUFO näyttäisi ohjailevan yksittäisten tutkijoiden julkaisemista eri tavoin. Useat vastaajat kuvailivat sitä, kuinka JUFO-taso tulee yleensä tarkistettua ennen artikkelin lähettämistä lehteen. Jos sopivia lehtiä on useita, valitsevat tutkijat usein sen, jolla on korkeampi JUFO-luokitus:

> *JUFO-luokka vaikuttaa julkaisukanavan valintaani. Jos joudun valitsemaan kahdesta lehdestä, joilla on suurin piirtein sama impact factor, valitsen sen, jolla korkeampi JUFO-luokitus.* (Väitöskirjatutkija, yhteiskuntatieteet)

Toisaalta jotkut aloittelevat tutkijat kertoivat päinvastaista: he eivät uskalla lähettää artikkeleita lehtiin, jotka ovat tasolla 2 tai 3, koska he kokevat näiden lehtien olevan liian haastavia omalle tutkimukselleen. Toiset tutkijat taas arvelivat välttävänsä korkean tason lehtiä, koska tietävät niissä olevan jonoa ja julkaisemisen olevan siten hyvin hidasta.

Toinen ohjaileva vaikutus liittyi siihen, millaisia julkaisuja tutkijat ylipäätään pyrkivät luomaan. Jotkut esimerkiksi raportoivat, että tietynlaisille julkaisuille ei ole kannustimia. Julkaisemaan ei muun muassa kannusteta sellaisiin konferenssijulkaisuihin, joiden julkaisukanavan taso oli luokiteltu 0:ksi:

> *Konferensseihin osallistuminen ns. konferenssipaperilla ei saa JUFO-luokitusta, ja täten se ei kartuta tutkimusryhmän julkaisurankingia yliopistossa, eikä edistä tutkimusryhmän saamaa rahoitusta. Toisin sanoen konferenssijulkaisuille ei ole minkäänlaista kannustinta.* (Väitöskirjatutkija, tekniikka)

Laadun määrittäjä

JUFO koettiin myös laadun takaajana tai määrittäjänä, kuten sen alkuperäinen tarkoitus onkin ollut. Jotkut tutkijat esimerkiksi kertoivat, etteivät lähetä artikkeleita lehtiin, jotka eivät löydy JUFOsta. Yhdeksi syyksi mainittiin esimerkiksi se, että luokittelemattomat lehdet saattavat olla niin sanottuja predator- eli saalistajalehtiä:

> *Tarkistan aina, löytyykö aikomani lehti Julkaisufoorumista ja tarkistan sen JUFO-luokituksen. Koen tämän olevan tärkeää, sillä en toivo julkaisuni päätyvän predator-journaliin.* (Väitöskirjatutkija, humanistiset tieteet)

Kaikki vastaajat eivät kuitenkaan kokeneet, että JUFO indikoisi laatua. Syyksi tähän he mainitsivat muun muassa sen, että julkaisukanavien JUFO-tasot eivät aina näytä korreloivan muiden julkaisuja tai julkaisukanavia arvottavien järjestelmien kanssa (esim. JIF, Norwegian list). Se, miten tietty julkaisukanava saa tietyn luokituksen, ei ollut monelle selvää, tai luokitus koettiin muutoin epäloogiseksi tai epäoikeudenmukaiseksi:

> *Aluksi JUFO vaikutti selkeältä, mutta lähempi tarkastelu osoitti, ettei kriteeristö olekaan ihan looginen. Esimerkiksi eräs julkaisu oli vaihtanut nimeään (ei muita muutoksia) ja oli aiemmalla nimellään ollut korkeassa luokituksessa, mutta uudella nimellä 0. Tämän journaalin kohtalon huomattuani aloin miettiä myös muita 0-luokassa olevia julkaisuja uusin silmin.* (Yliopistonopettaja, yhteiskuntatieteet)

Useat vastaajat kuvailivatkin JUFOa melko negatiivisin adjektiivein: epälooginen, epäreilu, epäoikeudenmukainen. Toisaalta monet kuvailivat JUFOa hyödylliseksi ja informatiiviseksi, kuten seuraava kategoriamme osoittaa.

Tietopankki

Vaikka JUFO sai osakseen kritiikkiä varsin paljon, se sai paljon kiitosta tietopankkimaisen luonteensa vuoksi. Tutkijat kertoivat käyttävänsä

JUFOa esimerkiksi etsiessään uusia julkaisukanavia:

> *Jufo on myös helpottanut valtavasti sopivien julkaisukanavien etsimistä, koska hauilla voi löytää uusia julkaisukanavia (sekä journaalit että kirjankustantajat).* (Professori, humanistiset tieteet)

Etenkin uran alkuvaiheen tutkijat kertoivat JUFOn olevan tärkeä kanava oman alan julkaisemisen maailmaan tutustumisessa. Samalla, kuten aiemmin totesimme, tutkijat luottavat JUFOn esikarsintaan varsinkin, jos lehti ei ole entuudestaan tuttu:

> *Se [JUFO-taso] antaa nopean mielikuvan vieraan lehden tasosta ja luotettavuudesta.* (Professori, luonnontieteet)

Välttämättömyys

Vastauksista kävi myös ilmi, että JUFOn tarkistaminen ja tasoluokkien seuraaminen koettiin välttämättömäksi. Useimmiten tämä oli kytköksissä yliopistojen rahoitukseen. Yliopistojen ja laitosten koettiin painostavan tutkijoita julkaisemaan JUFO-luokitelluissa kanavissa:

> *Laitoksella on linjattu, että työaikaa ei voi käyttää muihin kuin JUFO-luokiteltuihin julkaisuihin (koska muista ei saa rahaa).* (Yliopistotutkija/-opettaja, yhteiskuntatieteet)

Useat vastaajat totesivatkin, että JUFOa käytetään jatkuvasti sen alkuperäisen tarkoituksen vastaisesti yksilön arvioinneissa, minkä vuoksi JUFO-luokituksista on pakko välittää. Tämän nähtiin olevan vääjäämätöntä nimenomaan sen vuoksi, että yliopistojen rahoitus määräytyy JUFO-pisteiden perusteella. Lisäksi jotkut vastaajat huomauttivat, että osa suomalaisista yliopistoista maksaa nykyään suoriutumislisiä yksittäisille tutkijoille JUFO-luokituksiin perustuen:

> *JUFO-luokitus toimii juuri päinvastoin kuin sen pitäisi toimia. Sitä ei saisi käyttää yksittäisen tutkijan arviointiin, mutta sitä kuitenkin käytetään siihen, mikä näkyy todella räikeillä tavoilla yliopistossa. Osa yliopistoista esimerkiksi maksaa tutkijoille henkilökohtaisia julkaisupalkkioita JUFO-luokituksen mukaisesti [– –] [S]ummat ovat merkittäviä (puhutaan jopa tuhansista euroista), millä voi olla yksilön kannalta suuri vaikutus julkaisukanavan valinnassa.* (Yliopistotutkija/yliopistonlehtori, yhteiskuntatieteet)

Viimeisenä alaryhmänä tässä kategoriassa olivat väitöskirjatutkijat, jotka kertoivat, että JUFO-luokitus on pakko tarkistaa väitöskirjan kriteerien vuoksi:

> V*äitöskirjaa tehdessä se [JUFO] oli yksi perusvaatimuksista, joka vaadittiin tutkinnon saamiseen.* (Tutkijatohtori, tekniikka)

Turha ja/tai tieteenteolle haitallinen järjestelmä

Viimeisenä JUFOn nähtiin olevan joko merkityksetön tai jopa haitallinen suomalaiselle tiedejulkaisemiselle. Merkityksettömänä sen näkivät esimerkiksi tutkijat, jotka eivät tunteneet järjestelmää kovin hyvin (esimerkiksi Suomeen hiljattain muuttaneet tutkijat), ja tutkijat, joiden alalla seurataan muita, kansainvälisempiä järjestelmiä:

> *Omalla tieteenalallani eli liiketaloustieteessä koen JUFOn täysin turhana ja päällekkäisenä työnä, kansainvälisesti on olemassa niin monta listausta journaaleista, että voisimme aivan hyvin käyttää niitä.* (Professori, yhteiskuntatieteet)

Joidenkin tutkijoiden mielestä JUFO ei ole pelkästään hyödytön vaan jopa haitallinen suomalaiselle tiedejulkaisemiselle. Kritiikkiä saivat osakseen esimerkiksi JUFOn paneelien konservatiivisuus tai asiantuntemattomuus, kielivääristymät (muun muassa harvinaisten kielten puuttuminen ja englannin valta-asema) ja järjestelmän hitaat muutokset. Kuten eräs tutkija kuvaili, JUFO on politiikan, ei tieteen väline:

> *Jufo on new public managementin [uuden julkisjohtamisen] hengessä tekaistu tarpeeton pseudokilpailu, jossa "laatua" etsitään hankaloittamalla tutkijoiden työtä.* (Tutkijatohtori/yliopistonopettaja, yhteiskuntatieteet)

Tämä viimeinen kategoria onkin yhteydessä ensimmäiseen kategoriaan (Yksilön julkaisemista ohjaileva järjestelmä) siten, että ohjailevan vaikutuksen koettiin laajasti olevan nimenomaan haitallista sekä omalle että Suomessa tapahtuvalle tiedejulkaisemiselle.

Tulosten tarkastelu

Tässä tutkimuksessa olemme kartoittaneet sitä, miten JUFO-tasot vaikuttavat tutkijoiden julkaisukanavia koskeviin päätöksiin, sekä sitä, millaisena tutkijat kokevat JUFOn roolin omassa ja Suomessa tapahtuvassa tiedejulkaisemisessa. Seuraavaksi tarkastelemme tuloksia tutkimuskysymys kerrallaan, käsittelemällä ensin määrälliset tulokset (tutkimuskysymys 1) ja sen jälkeen laadulliset tulokset (tutkimuskysymys 2).

JUFO-tasojen tärkeys ja erot eri tutkijaryhmien välillä

Tuloksemme osoittavat, että yli puolet (56,5 %) tutkijoista pitää JUFO-tasoja melko tai erittäin tärkeinä (Likertin asteikon arvot 4 ja 5) julkaisukanavaa valittaessa, joskin tutkijat kiinnittävät huomiota myös muihin julkaisukanavan ominaisuuksiin, kuten julkaisukanavan tyyppiin, kieleen tai muiden tutkijoiden suosituksiin (ks. taulukko 2).

Kun tarkastelimme JUFO-kysymystä lähemmin, havaitsimme, että joidenkin tutkijaryhmien välillä oli huomattavaa eroa siinä, kuinka paljon JUFO-tasot vaikuttivat julkaisukanavan valintaan. Suurin hajonta oli eri tieteenalojen (1,38 pisteen vaihteluväli) välillä. Tieteenaloja tarkasteltaessa mielenkiintoista oli, että suurin vaikutus JUFOlla oli lääke- ja terveystieteiden ja tekniikan alojen tutkijoille (ka. 4,40 ja 4,30) mutta sen sijaan luonnontieteiden keskiarvo oli vain 3,15. Ei voida siis väittää, että kaikki niin sanotut kovat tieteet olisivat erityisen kiinnostuneita JUFO-tasoista ja että niin sanotut pehmeät tieteet eli humanistiset (ka. 3,02) ja yhteiskuntatieteelliset tieteet (ka. 3,48) eivät olisi. On kuitenkin huomioitava, että lääke- ja terveystieteiden edustus oli aineistossamme melko pieni (3,6 %), minkä vuoksi tämän alan keskiarvo saattaa muuttua, mikäli vastaajia olisi ollut useampia.

Toinen huomionarvoinen ero eri tutkijaryhmien välillä koski korkeimman tutkinnon suoritusmaata (Suomi vs. ulkomaat), jonka keskiarvoissa oli lähes 0,7 pisteen ero (3,53 ja 2,84). Toisin sanoen JUFO-tasoilla on suurempi merkitys niille tutkijoille, jotka ovat suorittaneet korkeimman tutkintonsa Suomessa, kuin niille, jotka eivät ole. Tämä oli varsin odotettua ja saattaa johtua siitä, että Suomessa tohtorin (tai muun korkeimman) tutkinnon suorittaneet sosiaalistuvat suomalaiseen tutkimusmaailmaan jo väitöskirjaa (tai maisterintutkintoa) tehdessään. Koska JUFO on merkittävä osa Suomessa tehtävän tutkimuksen rahoitusta ja arviointia, lienee perusteltua olettaa, että JUFOsta puhutaan yliopistoissa säännöllisesti sekä virallisissa että epävirallisissa yhteyksissä. Ulkomailla opiskelleet tai tutkijanuraa luoneet tutkijat sen sijaan eivät välttämättä tunne JUFOa, kuten joistain avoimista vastauksistakin kävi ilmi, eivätkä ole kuulleet siitä, minkä vuoksi JUFO-tasot eivät välttämättä vaikuta heidän kohdallaan julkaisukanavan valintaan millään tavalla.

Yllättävää tuloksissa oli heikko tilastollinen ero eri uravaiheita edustavien tutkijoiden välillä: uran alkuvaiheen tutkijoiden JUFO-kysymyksen keskiarvo oli 3,61 ja keski- ja loppuvaiheen tutkijoiden keskiarvo 3,28. Ero oli siis vain 0,33 pistettä. Tulos oli yllättävä siksi, että aiempi tutkimus on osoittanut etenkin uran alkuvaiheen tutkijoiden kokevan painetta julkaista muun muassa uran epävarmuuden, rahoituksen sekä arviointijärjestelmien vuoksi (Aarnikoivu ym., 2019; Hannukainen & Brunila, 2017; Kouhia & Tammi, 2014; Kuoppakangas ym., 2019). Tämä tutkimus kuitenkin osoittaa, että suoritusperusteinen rahoitus yhdistettynä tietynlaisiin julkaisuihin, joita JUFO määrittelee, vaikuttaa paineistavasti myös niihin tutkijoihin, jotka johtavat tutkimusryhmiä ja ovat siten vastuussa siitä, onko kollegalla tulevaisuudessa työ vai ei. On myös huomioitava, että keski- ja loppuvaiheen

uravaihe sisältää vakituisten yliopistotutkijoiden ja professorien lisäksi tenure track -professorit, jotka saattavat kokea suurta tuottamisen painetta vakinaistamispolun vaatimuksien vuoksi (Pietilä, 2019).

JUFOn moninaiset ja ristiriitaiset roolit tutkijan työssä

Avoimet vastaukset osoittavat, että JUFOlla on useita, toisinaan ristiriitaisia rooleja tutkijoiden arjessa. Kuten etenkin roolit 2 (JUFO laadun määrittäjänä) ja 3 (JUFO tietopankkina) näyttivät, jotkut tutkijat kokevat JUFOn osittain tai yksinomaan hyödyllisenä. Vastaukset voidaan tulkita niin, että JUFO-luokitukset auttavat (etenkin uran alkuvaiheen) tutkijoita navigoimaan julkaisemisen monimutkaista maailmaa ja saamaan siihen jonkinlaista rakennetta ja ennustettavuutta, jota muutoin olisi ehkäpä hankala saada. JUFOn voidaankin siis nähdä olevan työkalu ja hyödyllinen tietolähde tutkijan työssä (ks. myös Pölönen ym., 2021a). Roolit 2 ja 3 myös osoittivat, että kaikki tutkijat eivät halua lähteä mukaan tietokapitalismin (Vähämäki, 2009) tukemaan artikkelitehtailuun, jossa tuotetaan mitä tahansa laadusta piittaamatta. Vaikutti siltä, että vastaajat päinvastoin haluavat karttaa saalistajalehtiä, minkä vuoksi he turvautuivat JUFOon tarkistaessaan eri lehtien tasoja. Tässä mielessä voidaan ajatella, että suomalaisissa yliopistoissa työskentelevät tutkijat välittävät tutkimuksensa laadusta varsin paljon. Tätä tulkintaa tukee myös se, että tutkijat pitävät keskimäärin tärkeimpänä syynä julkaisukanavan valinnalle sitä, että tutkimus sopii hyvin julkaisukanavan käsittelemiin aiheisiin (ks. taulukko 1). Julkaisukanavan JUFO-taso jää toissijaiseksi seikaksi.

Toisaalta taas kategoriat 1 (JUFO yksilön julkaisemista ohjailevana järjestelmänä), 4 (JUFO välttämättömyytenä), 5 (JUFO turhana ja/tai tieteenteolle haitallisena järjestelmänä) ja osittain myös kategoria 2 osoittivat, että JUFO koetaan jollain tavalla negatiivisesti: se ohjailee, rajoittaa tai määrittää julkaisutoimintaa eri tavoin. Kuten jotkut vastaajat kertoivat, JUFOn seuraaminen tai JUFO-tasoista välittäminen ei ole valinta vaan välttämättömyys. Huomionarvoista on se, että vaikka JUFOa kritisoitiin aineistossamme laajasti, useasti kritiikki ei johda siihen, ettei JUFO-tasoja seurattaisi, vaan siihen, että käyttöä rationalisoidaan sillä, että jokin ulkoinen toimija on asettanut julkaisemiselle tai yliopistojen rahoitukselle tietyt vaatimukset. Usein tämä toimija on ”yliopisto”, ”laitoksen johto”, ”OKM” tai ”uusliberaali järjestelmä”. Useat tutkijat eivät siis vaikuttaisi kokevan, että heillä olisi valtaa tai toimijuutta muuttaa heille epämieluisaa tai epäsuotuisaa tilannetta. He mukautuvat järjestelmään, josta he eivät pidä tai jota he eivät kannata, sen sijaan, että aktiivisesti vastustaisivat tai yrittäisivät muuttaa sitä (Aarnikoivu ym., 2023; Kallio ym., 2021). Erityisesti tämä aihe vaatii kuitenkin lisää laadullista tutkimusta.

Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen perusteella vaikuttaa siltä, että JUFO vahvistaa niitä tietokapitalismiin kytkeytyviä ongelmia, joissa tutkimusta, tietoa ja niiden laatua yritetään kvantifioida. JUFOn kohdalla numerot eivät kuitenkaan ohjaile vain yliopistojen vaan myös yksilöiden toimintaa. Kuten aiemmissa tutkimuksissa (Haapakorpi ym., 2023; Mathies ym., 2020) on arveltu, JUFOa ei käytetä ainoastaan sen itse määrittelemällä tavalla, vaan se on kaikista suosituksista huolimatta levinnyt laajasti moninaisiin käytänteisiin ja ohjaa tutkijoiden toimintaa – joissain yliopistoissa jopa rahallisin kannustimin.

Tutkimuksemme tulokset voidaankin tulkita ennen kaikkea yliopistojen epäonnistumiseksi: yliopistot ovat hyödyntäneet JUFOa yksilötason arvioinneissa sen alkuperäisen tarkoituksen vastaisesti, mikä on johtanut joidenkin tutkijoiden negatiivisiin asenteisiin koko järjestelmää kohtaan. Tämä on erityisen mielenkiintoista siitä syystä, että suomalaiset korkeakoulut sekä rahoittajat ovat sitoutuneet CoARAn kehittämään vastuulliseen tutkijanarviointiin, jonka kolmas periaate toteaa: ”Hylätään epäsopiva lehti- ja julkaisupohjainen metriikka tutkimuksen arvioinnissa, etenkin Journal Impact Factor (JIF) sekä h-indeksi” (CoARA, 2023, Commitment 3; käännetty vapaasti englannista[1]). Kuten Pölönen (2023), myös me haluamme siten kysyä,

miltä tulevaisuuden yliopistojen rahoitusmalli mahtaisi näiden kehityskulkujen valossa näyttää. Olisiko JUFOlle tilaa sellaisessa uudistuneessa järjestelmässä, jossa tutkijoita sekä yliopistoja arvioitaisiin ja rahoitettaisiin esimerkiksi monimuotoisuuden, yhteistyön ja yhdenvertaisuuden periaatteet edellä (ks. myös Pölönen, 2023, kappale 13)?

Akateemisen työn reunaehdot ja tietokapitalismi (Hannukainen & Brunila, 2017) vaikuttavat merkittävästi niihin, jotka ovat vasta tutkijanuransa alussa. Siksi toinen kysymys, johon haluamme tulosten perusteella kiinnittää huomiota, on JUFO-tasojen ja julkaisemisen rooli tulevaisuuden tutkijakoulutuksessa. Olisi tärkeää tarkastella, millaisia julkaisuja väitöskirjatutkijoiden toivotaan tuottavan ennen väitöstä. Analyysistämme kävi esimerkiksi ilmi, että väitöskirjatutkijat haluavat julkaista vähintään JUFO-tasolla 1, jotta voisivat valmistua. Toisaalta käsikirjoituksia ei haluta lähettää liian kovatasoisiin lehtiin, koska niiden julkaisuun voi mennä liian kauan aikaa. Elokuussa 2024 käynnistyy kansallinen, kolmen vuoden tohtorikoulutuspilotti, jonka tavoitteena on tohtorien määrän lisääminen sekä tohtorikoulutuksen uudistaminen kokonaisuudessaan (ks. esim. Kaskinen & Kainiemi, 2023). Ottaen huomioon, että pilotin rahoittamat väitöskirjatutkijat saavat ainoastaan kolmen vuoden rahoituksen väitöskirjatyölleen, voidaan kysyä, kuinka paljon ja millaisissa kanavissa tässä ajassa voidaan tai halutaan julkaista, etenkin jos väitöskirjatutkija ei halua jatkaa väitöksen jälkeen akateemisella uralla.

JUFOssa ja JUFO-tasoissa on lopulta kyse niin sanotuista ”joustavista numeroista” (Piattoeva, 2015): vaikka ne on tuotettu yhtä tarkoitusta varten, ne ovat vähitellen löytäneet myös muita, rinnakkaisia käyttötarkoituksia. Ne ovat sovellettavissa erilaisiin (lisä)laskelmiin, kuten osaksi rahoitusmallia. Niillä voidaan myös kuvata erilaisia sosiaalisia ilmiöitä, kuten lehtien laatua tai tutkijan uralla etenemistä. JUFO luo myös uusia merkityksiä: JUFO-tasot esimerkiksi konkretisoivat laadun (Dahler-Larsen, 2019), joka on muuten hyvin abstrakti ja vaikeasti määriteltävä käsite. JUFO on helpoiten kritisoitavissa esimerkiksi viittaamalla vaihtoehtoisiin mittareihin, jotka ovat ristiriidassa JUFO-luokituksen kanssa, tai toteamalla, että JUFO-luokituksista päättävien paneelien arviot eri kanavista ovat aina subjektiivisia. Oli kritiikin muoto mikä tahansa, se vain vahvistavaa mittaamisen logiikan otetta yliopistoista ja yhteiskunnasta, koska se ei kyseenalaista numeeristen mittareiden tai lehtien paremmuuslistojen olemassaoloa sinänsä (ks. myös Brankovic ym., 2023).

Toivomme, että tutkimuksemme ja sen tulokset edesauttavat Haapakorven ym. (2023) kuulluttamaa keskustelua siitä, miten julkaisukanavien arvottaminen vaikuttaa yliopistojen ja akateemisen työn muutokseen. Toivomme myös, että tulokset toimisivat tukena keskustelussa, jossa pohditaan, miltä suomalaisen tiedejulkaiseminen tulevaisuus voisi näyttää. Lisäksi ehdotamme, että tuloksia käytettäisiin apuna, kun arvioidaan, kuinka hyvin JUFOa pystytään hyödyntämään makrotasolla, kun sen vaikutukset ulottuvat selkeästi myös mikrotasolle suosituksista huolimatta. Kuten Goodhartin laki toteaa, ”kun mittarista tulee tavoite, se menettää merkityksensä” (Fire & Guestrin, 2019, s. 1). Tutkijoiden sekä tiedepolitiikan toimijoiden olisikin syytä kysyä, onko JUFOlle käynyt juuri näin.

Viitteet

1) "Abandon inappropriate uses in research assessment of journal- and publication-based metrics, in particular inappropriate uses of Journal Impact Factor (JIF) and h-index."

Kiitokset

Haluamme kiittää artikkelin vertaisarvioitsijoita monipuolisista, kriittisistä sekä käsikirjoitusta huomattavasti eteenpäin vieneistä kommenteista.

Rahoitus

Aarnikoivun työpanoksen rahoitti Jenny & Antti Wihurin rahasto (apurahanumero 00210005). Mathiesin työpanosta rahoitti Suomen Akatemia (apurahanumero 310508).

Lähteet

Aarnikoivu, M., Mathies, C. & Piattoeva, N. (7.12.2023). What and where to publish? Tensions of publishing choices for individual researchers in Finland [konferenssiesitelmä]. SRHE-konferenssi, Birmingham, Iso-Britannia).

Aarnikoivu, M., Nokkala, T., Siekkinen, T., Kuoppala, K. & Pekkola, E. (2019). Working outside academia? Perceptions of early-career, fixed-term researchers on changing careers. *European Journal of Higher Education*, *9*(2), 172–189. https://doi.org/10.1080/21568235.2018.1548941

Auranen, O. & Pölönen, J. (2014). Julkaisufoorumi-luokitus ja kansallinen tieteellinen julkaiseminen. *Informaatiotutkimus*, 33(3).

Bleiklie, I. (1998). Justifying the evaluative state: New Public Management ideals in higher education. *Journal of Public Affairs Education*, *4*(2), 87–100. https://doi.org/10.1080/15236803.1998.12022016

Bottrell, D. & Manathunga, C. (2019). Shedding light on the cracks in neoliberal universities. Teoksessa D. Bottrell & C. Manathunga (toim.), *Resisting neoliberalism in higher education Volume I* (s. 1–33). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-95942-9_1

Brankovic, J., Hamann, J. & Ringel, L. (2023). The institutionalization of rankings in higher education: continuities, interdependencies, engagement. *Higher Education*, *86*(4), 719–731. https://doi.org/10.1007/s10734-023-01018-8

Brankovic, J., Ringel, L. & Werron, T. (2022). Spreading the gospel: legitimating university rankings as boundary work. *Research Evaluation*, *31*(4), 463–474. https://doi.org/10.1093/reseval/rvac035

CoARA. (2023). The Commitments. https://coara.eu/agreement/the-commitments/

Dahler-Larsen, P. (2019). *Quality. From Plato to performance*. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-10392-7

Fire, M. & Guestrin, C. (2019). Over-optimization of academic publishing metrics: observing Goodhart's Law in action. *GigaScience*, *8*(6), giz053. https://doi.org/10.1093/gigascience/giz053

Haapakorpi, A., Plamper, R., Tapanila, K., Jauhiainen, A., Laiho, A., Leinonen, M. Ylijoki, O.-H. & Jauhiainen, A. (2023). *Yliopiston muutos ja akateemisen työn tasa-arvot. Opetus- ja tutkimustyön tekemisen ehdot ja mahdollisuudet yliopistossa* (valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:3). http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-294-7

Hannukainen, K. & Brunila, K. (2017). Jokainen verissä päin sitä omaa edistää. *Aikuiskasvatus*, *37*(2), 96–107. https://doi.org/10.33336/aik.88410

Hokka, J. (2019). *Mitä on hyvä sosiologia? Poikkikulttuurinen tutkimus sosiologian itseymmärryksestä* [väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo. https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-1341-8

Honko, M., Kanto, L., Saloranta, A. & Wiklund, M. (2023). Tutkimustiedon julkaiseminen suomen kielellä on tärkeää. *Puhe ja kieli*, *43*(1), 1–2.

Ikonen, R. (2018). Avoimen julkaisemisen jättiaskel. *Tieteessä tapahtuu*, *2018*(5), 33–41.

Jongbloed, B. (2010). *Funding higher education: a view across Europe*. European Centre for Strategic Management of Universities.

Julkaisufoorumi. (2021). Usein kysyttyä. https://julkaisufoorumi.fi/fi/usein-kysyttya-0

Julkaisufoorumi. (2022a). Julkaisufoorumi. https://julkaisufoorumi.fi/fi/julkaisufoorumi-0

Julkaisufoorumi. (2022b). Käyttöohje. https://julkaisufoorumi.fi/fi/kayttoohje

Kallio, K.-M., Kallio, T. J., Grossi, G. & Engblom, J. (2021). Institutional logic and scholars' reactions to performance measurement in universities. A*ccounting, Auditing & Accountability Journal*, *34*(9), 135–161. https://doi.org/10.1108/AAAJ-03-2018-3400

Kantola, A. (2016). Miten tehdä huipputiedettä? *Tiede & edistys*, *2016*(2), 159–163. https://doi.org/10.51809/te.105221

Kaskinen, H. & Kainiemi, O. (28.11.2023). Tohtorikoulutuspilotti sai lisärahoituksen. *Acatiimi*. https://acatiimi.fi/2023/11/28/kerrankin/

Kauppinen, I. & Kaidesoja, T. (2014). A shift towards academic capitalism in Finland. *Higher Education Policy*, *27*(1), 23–41. https://doi.org/10.1057/hep.2013.11

Kivinen, O. (2020). Yliopisto elää tieteellisen tutkimuksen varassa. Teoksessa J. Kallunki, T. Saarinen & T. Siekkinen (toim.), *Yhdistys, toimijuus, tutkijuus. Korkeakoulututkimuksen seura 20 vuotta* (s. 75–85). Koulutuksen tutkimuslaitos.

Kivistö, J. & Kohtamäki, V. (2016). Does performance-based funding work? Reviewing the impacts of performance-based funding on higher education institutions. Teoksessa R. Pritchard, A. Pausits & J. Williams (toim.), *Positioning higher education institutions: from here to there* (s. 215–226). Sense Publishers.

Kouhia, A. & Tammi, T. (2014). Akateemisen kapitalismin uusliberaali tutkijasubjekti kasvatustieteellisessä tohtorikoulutuksessa. *Kasvatus & Aika*, *8*(2), 22–39.

Kulczycki, E. (2023). *The evaluation game: how publication metrics shape scholarly communication.* Cambridge University Press.

Kuoppakangas, P., Suomi, K., Stenvall, J., Pekkola, E., Kivistö, J. & Kallio, T. (2019). Revisiting the five problems of public sector organisations and reputation management—The perspective of higher education practitioners and ex-academics. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *16*(2–4), 147–171. https://doi.org/10.1007/s12208-019-00223-5

Mathies, C., Kivistö, J. & Birnbaum, M. (2020). Following the money? Performance-based funding and the changing publication patterns of Finnish academics. *Higher Education*, *79*(1), 21–37. https://doi.org/10.1007/s10734-019-00394-4

Mayring, P. (2000). Qualitative content analysis. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, *1*(2). https://doi.org/10.17169/FQS-1.2.1089

Mennicken, A. & Espeland, W. N. (2019). What's new with numbers? Sociological approaches to the study of quantification. *Annual Review of Sociology*, *45*(1), 223–245. https://doi.org/10.1146/annurev-soc-073117-041343

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2024). Korkeakoulujen ja tiedelaitosten ohjaus, rahoitus ja sopimukset. https://okm.fi/ohjaus-rahoitus-ja-sopimukset

Pardo-Guerra, J. P. (2022). *The quantified scholar: how research evaluations transformed the British social sciences*. Columbia University Press.

Pelttari, M. & Kainiemi, O. (7.2.2022). Mitä avoin tiede tarkoittaa kotimaiselle julkaisemiselle? *Acatiimi*. https://acatiimi.fi/2022/02/07/avoimen-tieteen-esterata/

Piattoeva, N. (2018). Elastic numbers: national examinations data as a technology of government. Teoksessa S. J. Ball (toim.), *Governing by numbers* (1. painos, s. 18–36). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315203898-3

Pietilä, M. (2019). Incentivising academics: experiences and expectations of the tenure track in Finland. *Studies in Higher Education*, *44*(6), 932–945. https://doi.org/10.1080/03075079.2017.1405250

Pölönen, J. (2023). Julkaisufoorumi ja yliopistojen rahoitusmalli. *Tieteessä tapahtuu*, *2023*(2). https://www.tieteessatapahtuu.fi/numerot/2-2023/julkaisufoorumi-ja-yliopistojen-rahoitusmalli

Pölönen, J. (2018). Applications of, and experiences with, the Norwegian model in Finland. *Journal of Data and Information Science*, *3*(4), 31–44. https://doi.org/10.2478/jdis-2018-0019

Pölönen, J., Pylvänäinen, E., Aspara, J., Puuska, H.-M. & Rinne, R. (2021a). Itsearviointi Julkaisufoorumin toiminnan ja kehittämisen apuna. *Tieteessä tapahtuu*, *2021*(2), 33–40.

Pölönen, J., Pylvänäinen, E., Aspara, J., Puuska, H.-M. & Rinne, R. (2021b). *Publication Forum 2010–2020: Self-evaluation report of the Finnish quality classification system of peer-reviewed publication channels*. Tieteellisten seurain valtuuskunta. https://doi.org/10.23847/isbn.9789525995442

Pölönen, J. (2015). Suomenkieliset kanavat ja julkaisut Julkaisufoorumissa. *Media & Viestintä*, *38*(4), 237–252.

Raento, P. (30.9.2021). Tieteen julkaiseminen omalla kielellä edistää kansainvälistymistä ja demokratiaa. Vastuullinen tiede. https://vastuullinentiede.fi/fi/ajankohtaista/tieteen-julkaiseminen-omalla-kielella-edistaa-kansainvalistymista-ja-demokratiaa

Ross-Hellauer, T., Klebel, T., Knoth, P. & Pontika, N. (2023). Value dissonance in research(er) assessment: individual and perceived institutional priorities in review, promotion, and tenure. *Science and Public Policy*, scad073. https://doi.org/10.1093/scipol/scad073

Seuri, A. & Vartiainen, H. (2018). *Yliopistojen rahoitus, kannustimet ja rakennekehitys. Talouspolitikan arviointineuvoston taustaraportti.* Talouspolitiikan arviointineuvosto. https://www.talouspolitiikanarviointineuvosto.fi/wp-content/uploads/2018/01/Seuri_Vartiainen_2018-1.pdf

Shore, C. & Wright, S. (2015). Governing by numbers: audit culture, rankings and the new world order: governing by numbers. *Social Anthropology*, *23*(1), 22–28. https://doi.org/10.1111/1469-8676.12098

Siekkinen, T. (2019). *The changing relationship between the academic profession and universities in Finnish higher education* [väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7931-7

Vastuullisen tutkijanarvioinnin työryhmä. (2020). *Tutkijanarvioinnin hyvät käytännöt. Vastuullisen tutkijanarvioinnin kansallinen suositus.* Tieteellisten seurain valtuuskunta. https://doi.org/10.23847/isbn.9789525995268

Vähämäki, J. (2009). *Itsen alistus.* Tutkijaliitto & LIKE.

Wahlfors, L. & Pölönen, J. (2018). Julkaisufoorumiluokituksen käyttö yliopistoissa. *Hallinnon Tutkimus*, *1*, 7–21.

Liite 1. *Webropol-kysely.*

Sukupuoli
- ○ Nainen
- ○ Mies
- ○ Ei-binäärinen
- ○ En halua kertoa

Suomen kielen taito (oma arvio)
- ○ Äidinkieli
- ○ Erinomainen
- ○ Hyvä
- ○ Perusteet
- ○ Ei taitotasoa
- ○ En halua kertoa

Ruotsin kielen taito (oma arvio)
- ○ Äidinkieli
- ○ Erinomainen
- ○ Hyvä
- ○ Perusteet
- ○ Ei taitotasoa
- ○ En halua kertoa

Englannin kielen taito (oma arvio)
- ○ Äidinkieli
- ○ Erinomainen
- ○ Hyvä
- ○ Perusteet
- ○ Ei taitotasoa
- ○ En halua kertoa

Mitä muita kieliä käytät työssäsi suomen, ruotsin ja/tai englannin lisäksi?

_____

_____

_____

_____

Missä maassa suoritit korkeimman tutkintosi?
- ○ Suomessa
- ○ Ulkomailla

Missä maassa suoritit korkeimman tutkintosi?

_____

Valitse korkein suorittamasi tutkinto

- ○ Tohtorintutkinto
- ○ Lisensiaatin tutkinto
- ○ Maisterintutkinto
- ○ Kandidaatintutkinto
- ○ Muu _____
- ○ En halua kertoa

Minä vuonna suoritit kyseisen tutkinnon? Kirjoita vuosi kenttään neljällä numerolla (esim. "2010")

_____

4 merkkiä jäljellä

Mikä on tämänhetkinen työnimikkeesi? Käytämme tässä kysymyksessä ns. neliportaisen tutkijanuramallin luokittelua.

- ○ Väitöskirjatutkija tai muu ei-väitellyt tutkija
- ○ Tutkijatohtori tai lehtori (määräaikainen)
- ○ Yliopistotutkija tai yliopistonopettaja (vakituinen)
- ○ Professori
- ○ Osa-aikainen tutkija tai lehtori
- ○ En ole tällä hetkellä työsuhteessa tai muussa virallisessa suhteessa (affiliaatio) suomalaiseen yliopistoon.
- ○ Muu, mikä? _____
- ○ En halua kertoa

Oletko tällä hetkellä vakinaistamispolulla (tenure track)?

- ○ Kyllä
- ○ En
- ○ En halua kertoa

Kuinka monta vuotta olet ollut nykyisessä työtehtävässäsi?

- ○ Alle vuoden
- ○ 1–5 vuotta
- ○ 5–10 vuotta
- ○ 10–15 vuotta
- ○ Yli 15 vuotta
- ○ En halua kertoa

Jos olet työsuhteessa yliopistoon, oletko vakinaisessa työsuhteessa?

- ○ Kyllä
- ○ En
- ○ En halua kertoa

Kuinka monta vuotta olet ollut vakinaisessa työsuhteessa?

- ○ Alle vuoden
- ○ 1–5 vuotta
- ○ 5–10 vuotta
- ○ 10–15 vuotta
- ○ Yli 15 vuotta
- ○ En halua kertoa

Pidätkö itseäsi "prekaarissa asemassa olevana tutkijana"? Määrittelemme kyseisenlaisen tutkijan seuraavasti: "Henkilä, jolla on yksi tai useita määräaikaisia työsuhteita eikä tietoa tai toivetta vakinaisesta tai pidempiaikaisesta työsuhteesta."

- ○ Kyllä
- ○ En
- ○ En halua kertoa

Kuinka kauan olet tehnyt tutkimusta (joko työsuhteessa yliopistoon tai muualla)?

- ○ Alle vuoden
- ○ 1–5 vuotta
- ○ 5–10 vuotta
- ○ 10–15 vuotta
- ○ Yli 15 vuotta
- ○ En halua kertoa

Kuinka monta vuotta olet ollut töissä nykyisessä yliopsitossasi?

- ○ Alle vuoden
- ○ 1–5 vuotta
- ○ 5–10 vuotta
- ○ 10–15 vuotta
- ○ Yli 15 vuotta
- ○ En halua kertoa

Mikä on päätieteenalasi? Huomaa, että käytämme tässä Tilastokeskuksen luokittelua https://www2.stat.fi/fi/luokitukset/tieteenala/

- ○ Luonnontieteet
- ○ Tekniikka
- ○ Lääke- ja terveystieteet
- ○ Maatalous- ja metsätieteet
- ○ Yhteiskuntatieteet
- ○ Humanistiset tieteet
- ○ Muu, mikä? _____
- ○ En halua kertoa

Arvioi, kuinka tärkeät seuraavat seikat ovat tutkimusaihetta valitessasi (1 = "ei lainkaan tärkeää"; 5 = "erittäin tärkeää")

	1	2	3	4	5
Olen kiinnostunut aiheesta	○	○	○	○	○
Olen tutkinut aihetta aikaisemmin	○	○	○	○	○
Aihe on yhteiskunnallisesti tärkeä	○	○	○	○	○
Aihe on epätavallinen tai sitä ei ole tutkittu paljoa	○	○	○	○	○
Haluan työskennellä muiden aihetta tutkivien kasnsa	○	○	○	○	○
Aihe sopii yliopistoni tutkimusstrategiaan	○	○	○	○	○
Aihe sopii tieddekuntani, laitokseni tai tutkimusryhmäni tutkimusprofiiliin	○	○	○	○	○
Aiheeseen liittyvää aineistoa on helppo kerätä tai hankkia	○	○	○	○	○

	1	2	3	4	5
Aiheelle on tällä hetkellä tutkimusrahoitusta	○	○	○	○	○
Aihe on sopiva tämänhetkiseen työmääräni nähden	○	○	○	○	○
Aihe kuuluu työsopimuksessani määriteltyihin työtehtäviin	○	○	○	○	○
Aihe on sopiva tulevaisuuden urasuunnitelmieni kannalta	○	○	○	○	○

Mikäli haluat tarkentaa yllä olevia vastauksiasi, voit kirjoittaa tarkenuksesi tähän:

10000 merkkiä jäljellä

Arvioi, kuinka tärkeät seuraavat seikat ovat tutkimusaihetta valitessasi (1 = "ei lainkaan tärkeää"; 5 = "erittäin tärkeää")

	1	2	3	4	5
Julkaisukanava on minulle ennestään tuttu	○	○	○	○	○
Tutkimukseni sopii hyvin julkaisukanavan käsittelemiin aiheisiin	○	○	○	○	○
Julkaisukanavana tyyppi on sopiva (esim. journaali)	○	○	○	○	○
Julkaisukanava on Open Access	○	○	○	○	○
Julkaisukanavan kieli	○	○	○	○	○
Julkaisukanavan referee-kommenttien laatu	○	○	○	○	○
Julkaisukanavan vertaisarviointiprosessin nopeus	○	○	○	○	○
Julkaisukanavan hyväksymisprosentti	○	○	○	○	○
Julkaisukanava löytyy Scopuksesta tai Web of Sciencesta	○	○	○	○	○
Julkaisukanava julkaisee myös epätavallista tutkimusta (aihe, tutkimusmenetelmät tai formaatti)	○	○	○	○	○
Kanssakirjoittajani suosittelivat julkaisukanavaa	○	○	○	○	○
Muut kollegani suosittelevat julkaisukanavaa	○	○	○	○	○
Alani tutkijoiden odotetaan julkaisevan tässä julkaisussa	○	○	○	○	○
Julkaisukanava on vakiintunut alallani	○	○	○	○	○
Työssäsuoriutumisen arviointi edellyttää kysenalaista julkaisukanavaa	○	○	○	○	○
Tunnen julkaisukanavan toimittajat	○	○	○	○	○
Minut on kutsuttu kirjoittamaan julkaisukanavaan	○	○	○	○	○
Julkaisukanavan JUFO-taso	○	○	○	○	○
Mahdolliset kirjoittajamaksut	○	○	○	○	○
Julkaisusopii tulevaisuuden urasuunnitelmiini	○	○	○	○	○
Julkaisukanava in osa suurta kustantamoa (esim. Springer, Elsevier, Taylor & Francis, Emerald, jne.)	○	○	○	○	○

Mikäli haluat tarkentaa yllä olevia vastauksiasi, voit kirjoittaa tarkenuksesi tähän:

10000 merkkiä jäljellä

Julkaisufoorumi (JUFO, https:www.tsv.fi/julkaisufoorumi/haku.php?lang=) on saanut paljon huomiota suomalaisessa tiedekentässä. Jaa kokemuksesi JUFOsta ja siitä, miten se on vaikuttanut omaan tutkimukseesi ja julkaisemiseesi alla olevaan tekstilaatikkoon.

10000 merkkiä jäljellä

Jos sinulla on muita ajatuksia julkaisemiseen liittyen, voit jakaa ne tähän:

Haluatko jakaa julkaisemiseen liittyviä ajatuksiasi haastattelun muodossa? Voit jättää yhteistietosi erillisellä lomakkeella: https://link.webropolsurveys.com/S/3E91A506753FEC97

Yhteistietojasi ei yhdistetä tässä kyselylomakkeessa antamiisi vastauksiin.

Liite 2. *Tutkielman tarkemmat tiedot.*

[In English below]

TAMPEREEN YLIOPISTO

Tutkimus – Academic publishing: what to publish and where [Akateemiset julkaisukäytänteet: mitä julkaista ja missä]

Pyydämme Teitä osallistumaan tähän tutkimukseen, jossa tutkitaan suomalaisissa yliopistoissa työskentelevien (tai siellä aiemmin työskennelleiden) julkaisukäytänteitä. Kysely on lähetetty Suomessa työskenteleville tutkijoille joko Professoriliiton, Tieteentekijöiden liiton, yliopistojen sähköpostilistojen, tutkimusryhmän omien verkostojen tai sosiaalisen median kautta. Perehdyttyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, minkä jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta. Suostumusta pyydetään kyselylomakkeessa.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kerätä määrällistä ja laadullista aineistoa koskien sitä, miten suomalaisissa yliopistoissa työskentelevät (tai aiemmin työskennelleet) tutkijat – mukaan lukien väitöskirjatutkijat – tekevät valintoja omiin tutkimusaiheisiinsa ja julkaisukanaviinsa liittyen. Alustavia tutkimuskysymyksiä on kaksi: 1) Miten suomalaisissa yliopistoissa työskentelevät tutkijat valitsevat tutkimusaiheensa ja julkaisukanavansa? 2) Mikä näihin päätöksiin vaikuttaa? Tutkimuskysymykset saattavat muokkautua aineistonkeruun jälkeen tuloksia raportoidessa.

Tutkimuksen kulku

Tutkimuksessa vastaajia pyydetään täyttämään kyselylomake. Kielivaihtoehtoja on kolme: suomi, ruotsi ja englanti. Lomakkeeseen vastaaminen on vapaaehtoista. Vastaamiseen kuluu aikaa 10-15 minuuttia, riippuen siitä, kuinka pitkiä vastauksia vastaaja haluaa kirjoittaa avoimiin kysymyksiin. Kyselylomakkeen taustakysymykset koskevat epäsuoria henkilötietoja, kuten vastaajan sukupuolta, kielitaitoa, koulutustaustaa, työtilannetta sekä tieteenalaa. Kyselylomakkeen varsinaiset kysymykset koskevat sitä, miten vastaaja tekee päätöksiä siitä, mitä aiheita tutkia sekä sitä, miten vastaaja valitsee tutkimuksensa julkaisukanavat. Kyselyn lopussa vastaajaa pyydetään myös jakamaan näkemyksensä koskien JUFO-järjestelmää. Kyselyn lopussa vastaajan on myös halutessaan mahdollista siirtyä toiseen lomakkeeseen, jossa pyydetään vastaajan yhteystietoja mahdollisen jatkohaastattelun toteuttamiseksi. Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

Millä tavalla tutkimusaineistoa kerätään?

Tutkimukseen osallistuvia pyydetään täyttämään webropol-lomake. Halutessaan vastaajat voivat myös jättää yhteystietonsa erillisellä lomakkeella mahdollisen jatkohaastattelun toteuttamiseksi. Potentiaalisia vastaajia tavoitellaan tiedekuntien ja eri ammattiliittojen sähköpostilistojen kautta. Lisäksi kyselyä levitetään henkilökohtaisten sähköpostikontaktien sekä sosiaalisen median avulla, Tampereen yliopiston osalta käytetään myös Intranettia.

Tutkimukseen liittyvät hyödyt ja riskit

Tutkimukseen osallistumisesta ei ole vastaajille välitöntä hyötyä. Tutkimuksen tulokset julkaistaan vertaisarvioidussa julkaisukanavassa tutkimuksen päätyttyä. Tutkimuksen tulokset antavat kokonaiskuvan siitä, miten Suomessa työskentelevät tutkijat tekevät tutkimusaiheisiin ja julkaisukanaviin liittyviä päätöksiä. Tulokset hyödyttävät korkeakoulututkijoita ja päätöksentekijöitä, mutta myös heitä, jotka ovat vastuussa tohtorikoulutuksen kehittämisestä, tutkijoiden urakehityksestä tai yliopistojen rekrytoinneista.

Tutkimuksessa käytettäviin menetelmiin ei liity terveydellisiä riskejä, sosiaalisia riskejä tai taloudellisia riskejä tai henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä. Ainoa riski liittyy hypoteettiseen tilanteeseen, jossa vastaaja kirjoittaisi henkilökohtaisia tunnistetietojaan kyselylomakkeen avoimiin tekstilaatikoihin, ja aineisto joutuisi tietomurron kohteeksi ennen tunnistetietoja sisältävien vastauksien poistamista aineistosta. Mahdollisten tunnistetietojen poistaminen tapahtuu kyselylomakkeen sulkeuduttua aineiston esikäsittelyvaiheessa.

Luottamuksellisuus, tietojen käsittely ja säilyttäminen

Teistä kerättyjä tietoja käsitellään luottamuksellisesti EU:n tietosuoja-asetuksen ja Suomen tietosuojalain edellyttämällä tavalla. Tutkimuksessa ei kysytä tietoja, joista vastaaja olisi tunnistettavissa (tarkemmin tiedot tietosuojailmoituksessa). Tietoja ei anneta tutkimuksen ulkopuolisille henkilöille.

Henkilöiden yksityisyys/yksityisyydensuoja turvataan tieteellisissä julkaisuissa/tutkimusjulkaisuissa

Tutkimustiedostoa ja tutkimuksen yhteydessä kerättyjä aineistoja säilytetään Tampereen yliopistossa 31.12.2026 saakka, jonka jälkeen ne hävitetään. Aineisto on anonyymi. Mikäli vastaaja kirjoittaa nimensä tai muita tunnistetietoja kyselyn avoimiin tekstilaatikoihin, nämä tunnistetiedot poistetaan aineiston esikäsittelyvaiheessa.

Tutkimuksen rahoittajatahot

Tutkimusta rahoittaa Melina Aarnikoivun työpanoksen osalta Jenny ja Antti Wihurin rahasto (apurahanumero 00210005).

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Mikäli henkilö peruuttaa osallistumisensa tutkimukseen, voidaan siihen saakka kerättyä dataa käyttää tutkimuksessa hyväksi, sillä henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste on yleiseen etuun perustuva tieteellinen tutkimus.

Vakuutukset ja korvaukset

Tutkimukseen ei liity vakuutusta tai korvausta.

Yksityisyys tutkimusjulkaisuissa ja tutkimuksesta tiedottaminen

Tutkimuksessa ei kerätä tietoja, joista vastaajat olisivat tunnistettavissa. Tutkimuksen tulokset raportoidaan huomioiden Tampereen yliopiston ja TENK:n eettiset ohjeet. Tulokset raportoidaan vertaisarvioidu(i)ssa tutkimusjulkaisu(i)ssa. Lisäksi tuloksista julkaistaan mahdollisuuksien mukaan laajemmalle yleisölle suunnattuja tekstejä, kuten blogikirjoitus tai tiedote.

Materiaalin käyttäminen muuhun kuin tutkimuskäyttöön ja materiaalin käyttäminen jatkotutkimukseen

Tutkimusaineistoa ei käytetä muuhun kuin tutkimuskäyttöön. Ne vastaajat, jotka antavat tutkimusryhmälle yhteystietonsa erillisellä lomakkeella saatetaan kutsua jatkohaastatteluun, jonka teemat vastaavat kyselylomakkeen teemoja. Tutkimusaineistoa ei myöskään hyödynnetä muissa tutkimuksissa, ja se hävitetään 31.12.2026 mennessä.

Lisätiedot

Pyydämme teitä esittämään kysymyksiä tutkimuksesta vastuuhenkilölle (tiedot alla).

Tutkijoiden yhteystiedot

Nimi: Nelli Piattoeva
Yksikkö: Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta, Tampereen yliopisto
Puhelinnumero: 0401901471
Sähköpostiosoite: nelli.piattoeva@tuni.fi

TAMPERE UNIVERSITY

Name of the study: Academic publishing: what to publish and where

We are cordially asking you to participate in this study that is investigating the publishing practices of Finland-based researchers, including the ones who used to work in Finnish universities, as well as doctoral researchers. The survey has been sent to researchers working in Finnish universities either via Finnish Union of University Professors (Professoriliitto), Finnish Union of University Teachers and Researchers (Tieteentekijöiden liitto), universities' mailing lists, research group's own email contacts, or social media. After you have perused this notice, you will be given an opportunity to pose questions about this study. After that you will be asked to give your consent to participate (in the survey form).

Purpose of the study

The aim of the study is to use quantitative and qualitative methods to explore research topic and publishing choices of researchers working in Finnish universities. There are two preliminary research questions: 1) How do Finland-based researchers make decisions regarding their research topics and publishing outlets? 2) What affects these decisions? The results of the study benefit higher education researchers and decision-makers, as well as provide a comprehensive overview of the current publishing practices in Finnish

universities. These practices affect not only universities' funding but also recruitments and researchers' career development.

Course of the study

In the study, the respondents are asked to fill in an online survey. There are three language options: Finnish, Swedish, and English. Responding is voluntary. It takes between 10 and 15 minutes to complete the survey, depending on the length of the respondent's answers to open questions. The background information questions are about indirect personal information: gender, language skills, educational background, current job situation, and discipline. The content questions are related to how the respondent makes decisions regarding their research topics and publishing outlets. At the end of the survey, the respondents also have a chance to voice their views on the Finnish JUFO system. At the end of the survey, it is also possible for the respondent to move on to another, separate form and provide their contact information for a potential follow-up interview on the themes of the study. There is no reimbursement involved in the study.

How is the research data gathered?

Respondents are asked to fill in a Webropol survey. At the end of the survey, it is also possible for the respondent to move on to another, separate form and provide their contact information for a potential follow-up interview on the themes of the study.

Benefits and risks related to the study

There is no direct benefit for you to participate in the study. The results will be published in a peer-reviewed academic journal after the study has ended. The results will provide an overview of how Finland-based researchers make decisions regarding research topics and publishing outlets. The results benefit higher education researchers and decision-makers but also those who are responsible for the development of doctoral education, researchers' career development, or university recruitments.

There are no health-related, social, or economic risks involved in the study. The only risk is related to a hypothetical situation where a respondent would write their personal information into open text boxes and the data would be subjected to a data breach before this personal information would be removed by the research group. Removing this information happens immediately after the survey has closed and the data is pre-processed.

Confidentiality, data processing and storage

The research collected about you will be treated confidentially in accordance with the EU's General Data Protection Regulation and the Finnish Data Protection Act. The respondents are not asked to disclose any information that would allow the respondent to be identified (see the Privacy Notice). The data is not divulged to outsiders.

Privacy protection of individuals is assured in scientific and other publications

The data of the study will be stored at the Tampere University until December 31st 2026, after which all data will be destroyed. The data is anonymous. If the respondent provides any identifiable information

in open textboxes, those responses will be removed in the pre-processing stage of the data after the survey has been closed.

Research funders

Melina Aarnikoivu's work on this study is funded by the Wihuri Foundation (grant number 00210005).

Voluntariness

Participation in the study is completely voluntary and you can withdraw your participation at any time. You can also suspend your participation. Any withdrawal of participation will not prevent the data collected up to that point from being used further in the study. This is because the lawful basis for generating data is scientific or historical research purposes or statistical purposes (see the Privacy Notice linked in the survey).

Insurance and compensation

There is no insurance or compensation involved in the study.

Privacy in research publications and communications about the research

There is no data collected in the survey which would allow the respondents to be identified. The results will be reported by following the ethical guidelines of Tampere University and TENK. The results will be reported in peer-reviewed journals. Additionally, there will be potential texts written about the results that are targeted at a wider audience (e.g. a blog post).

Using the data for other than research and further study

The collected data will only be used for scientific purposes. The respondents who provide their contact information for the research group on a separate form might be invited for a follow-up interview which will be about the same themes as the survey. The collected data will not be used for other, unrelated studies and it will be completely destroyed by December 31st, 2026.

Further information

Further information on the study is provided by the contact person of the study (see below).

Researchers' contact details

Name: Nelli Piattoeva
Unit: Faculty of Education and Culture, Tampere University
Phone: 0401901471
Email: nelli.piattoeva@tuni.fi

Liite 3. *Tietosuojailmoitus.*

TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN 1(5)
TIETOSUOJAILMOITUS 17.3.2020
EU:N TIETOSUOJA-ASETUS (EU 2016/679), ART. 12, 13, 14

1. Tutkimuksen nimi, luonne ja kesto

Tutkimuksen nimi: Academic publishing: what to publish and where
☒ Kertatutkimus
☐ Seurantatutkimus
Tutkimuksen kestoaika: 1.3.2023-31.12.2025
Henkilötietojen käsittelyaika: 1.3.2023-31.12.2025

2. Rekisterinpitäjä (valitse yksi)

☒ Tutkimus tehdään työsuhteessa Tampereen yliopistona toimivaan Tampereen korkeakoulusäätiöön, jolloin rekisterinpitäjä on Tampereen korkeakoulusäätiö.

Tampereen korkeakoulusäätiö sr
33014 Tampereen yliopisto
Kalevantie 4, 33100 Tampere
Y-tunnus 2844561-8

☐ Kyseessä on opiskelijatutkimus (rekisterinpitäjä ei työsuhteessa Tampereen korkeakoulusäätiöön), jolloin rekisterinpitäjä on opiskelija.

☐ Kyse on yhteisrekisteristä, ja rekisterinpitäjiä on useita. Mainitse tässä kaikki rekisterinpitäjät:

3. Yhteyshenkilö tutkimusrekisteriä koskevissa asioissa

Nimi Nelli Piattoeva
Osoite Åkerlundinkatu 5 33400 Tampereen yliopisto
Puhelinnumero 0401901471
Sähköpostiosoite nelli.piattoeva@tuni.fi

4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot (ei opiskelijatutkimuksessa)

dpo@tuni.fi

5. Tutkimuksen vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä

Tutkimuksen vastuullinen johtaja on rekisterinpitäjän määräämä henkilö, joka vastaa tutkimuksen toteuttamisesta. Tutkimuksesta vastaavaksi tahoksi voidaan nimetä myös tutkimusryhmä.
Nimi Nelli Piattoeva
Osoite Åkerlundinkatu 5 33400 Tampereen yliopisto
Puhelinnumero 0401901471
Sähköpostiosoite nelli.piattoeva@tuni.fi

6. Tutkimuksen suorittajat

Tutkimusryhmä: Nelli Piattoeva (Tampereen yliopisto), Melina Aarnikoivu (Jyväskylän yliopisto), Charles Mathies (Jyväskylän yliopisto, Old Dominion University). Lisäksi tutkimusryhmään voidaan kutsua tutkimusavustajia (esimerkiksi tilastotieteilijöitä), jotka allekirjoittavat tietojenkäsittelysopimuksen.

7. Tutkimusrekisterin tietosisältö

Kyselyssä jokaiselta vastaajalta kysytään seuraavat taustatiedot: sukupuoli, kielitaito, koulutustausta (tutkinto), nykyinen työtilanne yliopistossa, tieteenala. Vastaaja voi valita vaihtoehdon ”en halua kertoa”. Lisäksi vastaajat voivat kyselyn lopussa siirtyä erilliselle lomakkeelle, jossa he voivat antaa nimensä ja yhteystietonsa jatkohaastattelua varten.

8. Henkilötietojen tietolähteet

Tiedekuntien sähköpostilistat (lähetys tiedekuntien assistenttien kautta) ja eri ammattiliittojen sähköpostilistat (lähetys yhteyshenkilöiden kautta). Lisäksi kyselyä levitetään henkilökohtaisten sähköpostikontaktien sekä sosiaalisen median avulla, Tampereen yliopiston osalta Intranet.

9. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Henkilötietoja käsittelyn tarkoitus on tieteellinen tutkimus. Tietoja kerätään ja analysoidaan osana Piattoevan, Aarnikoivun ja Mathiesin yhteishanketta ”Tutkijoiden julkaisukäytänteet suomalaisissa yliopistoissa”. Tutkimuksessa tutkitaan määrällisin ja laadullisin menetelmin eri uravaiheessa ja tieteenaloilla toimivien tutkijoiden tutkimusaihe- sekä julkaisupäätöksiä. Alustavia tutkimuskysymyksiä on kaksi: 1) Miten suomalaisissa yliopistoissa työskentelevät tutkijat valitsevat tutkimusaiheensa ja julkaisukanavansa? 2) Mikä näihin päätöksiin vaikuttaa? Tutkimuksen tulokset hyödyttävät korkeakoulututkijoita ja päätöksentekijöitä sekä antavat kokonaiskuvan suomalaisissa yliopistoissa työskentelevien tutkijoiden ja opettajien tämänhetkisistä julkaisukäytänteistä, joilla on vaikutus paitsi yliopistojen rahoitukseen, myös rekrytointeihin ja tutkijoiden urakehitykseen. Tutkimushankkeen tavoitteet on kuvattu kyselylomakkeen alussa sekä erillisellä Tampereen yliopiston Tiedote-lomakkeella. Lomakelinkki on saatavilla yhteyshenkilön kautta (ks. yhteystiedot kohdasta 3).

10. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste: EU:n yleinen tietosuoja-asetus, artikla 6 kohta 1 sekä tietosuojalaki 4 §:

☐ Tutkittavan suostumus
☐ Rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen
Säädökset: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
☒ Yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö
☒ tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi
☐ tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi
☐ Rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen

Mikä oikeutettu etu on kyseessä: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
☐ Muu, mikä: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

11. Arkaluonteiset henkilötiedot (erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot ja rikostiedot)

☒ Tutkimuksessa ei käsitellä arkaluonteisia henkilötietoja
☐ Tutkimuksessa käsitellään seuraavia arkaluonteisia henkilötietoja:
- ☐ Rotu tai etninen alkuperä
- ☐ Poliittiset mielipiteet
- ☐ Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- ☐ Ammattiliiton jäsenyys
- ☐ Geneettiset tiedot
- ☐ Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
- ☐ Terveystiedot
- ☐ Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Tutkimuksessa käsitellään rikostuomiota tai rikkomuksia koskevia tietoja:
- ☒ Ei
- ☐ Kyllä

12. Jos kyseessä on yhteistyöhanke: Yhteistyöhankkeena tehtävän tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Kaikki osapuolet osallistuvat kyselylomakkeen ja haastattelurungon laadintaan; Mathies ja Aarnikoivu sekä mahdolliset tutkimusavustajat vastaavat määrällisen aineiston esikäsittelystä; kaikki osapuolet analysoivat määrällistä aineistoa esikäsittelyn jälkeen; Aarnikoivu ja Piattoeva vastaavat haastatteluaineiston keruusta ja esikäsittelystä; kaikki osapuolet analysoivat haastatteluaineistoa. Kaikki tähän tutkimukseen liittyvät pyynnöt (mukaan lukien tietosuoja-asetuksen III luvussa tarkoitetut rekisteröidyn oikeuksien käyttämistä koskevat pyynnöt) toimitetaan alla olevalle yhteyshenkilölle (lisää myös yhteystiedot): Nelli Piattoeva, nelli.piattoeva@tuni.fi

13. Henkilötietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

☐ Henkilötietoja siirretään tai luovutetaan säännönmukaisesti tutkimusryhmän ulkopuolelle.
Mitä tietoja luovutetaan, mihin niitä luovutetaan ja mihin luovuttaminen perustuu:
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
Lisää kuvaus myös mahdollisesta henkilötietojen käsittelyn ulkoistuksesta (esim. alihankkija):
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

14. Henkilötietojen siirto tai luovuttaminen EU:n/ETA-alueen ulkopuolelle

Siirretäänkö rekisterin tietoja kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle:
☒ Ei

☐ Kyllä, mihin: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
Kuvaus käytettävistä suojatoimista: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

15. Automatisoitu päätöksenteko

Automaattisia päätöksiä ei tehdä.

16. Rekisterin suojauksen periaatteet

Manuaalisen aineiston (esim. paperiaineisto) suojaaminen:

☒ Lukitussa tilassa
☐ Lukitussa kaapissa
☐ Muuten, miten: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Digitaalisen aineiston suojaaminen (esim. tietojärjestelmät ja laitteet):

☒ käyttäjätunnus
☒ salasana
☒ kaksivaiheinen käyttäjän tunnistus (MFA)
☐ pääsynhallinta verkko-osoitteiden avulla (IP-osoitteet)
☐ käytön rekisteröinti (lokitietojen kerääminen)
☐ kulunvalvonta
☐ muu, mikä:

Suorien tunnistetietojen käsittely:

☒Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa
☐ Aineisto on pseudonymisoitu
☐ Aineisto analysoidaan suorin tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Tietojen suojaus tietojen siirroissa:

☒ tiedonsiirron salaus: Tietoja käsitellään ainoastaan Tampereen yliopiston hyväksymissä ja tukemissa pilvipalveluissa (Onedrive).
☐ tiedoston salaus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
☐ muu, mikä: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

17. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

☒ Tutkimusrekisteri hävitetään 31.12.2026 mennessä
☐ Tutkimusrekisteri arkistoidaan anonymisoituna ilman tunnistetietoja
☐ Tutkimusrekisteri arkistoidaan tunnistetiedoin

18. Rekisteröidyn oikeudet ja niiden mahdollinen rajoittaminen

Rekisteröidyllä on, ellei tietosuojalainsäädännöstä muuta johdu:

- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy henkilötietoihin)
    - o Rekisteröidyllä on oikeus tietää, käsitelläänkö hänen henkilötietojaan vai ei, ja mitä henkilötietoja hänestä on tallennettu.

- Oikeus tietojen oikaisemiseen
    - o Rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että häntä koskevat virheelliset, epätarkat tai puutteelliset henkilötiedot oikaistaan tai täydennetään ilman aiheetonta viivytystä. Lisäksi henkilöllä on oikeus vaatia, että tarpeettomat henkilötiedot poistetaan.

- Oikeus tietojen poistamiseen
    - o Rekisteröidyllä on poikkeustapauksissa oikeus saada henkilötietonsa kokonaan poistettua rekisterinpitäjän rekistereistä (oikeus tulla unohdetuksi).

- Oikeus käsittelyn rajoittamiseen
    - o Rekisteröidyllä on tietyissä tilanteissa oikeus pyytää henkilötietojensa käsittelyn rajoittamista siksi aikaa, kunnes hänen tietonsa on asianmukaisesti tarkistettu ja korjattu tai täydennetty.

- Vastustamisoikeus
    - o Henkilöllä on tietyissä tilanteissa oikeus henkilökohtaiseen, erityiseen tilanteeseensa perustuen milloin tahansa vastustaa henkilötietojensa käsittelyä.

- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
    - o Rekisteröidyllä on tietyissä tilanteissa oikeus saada häntä koskevat henkilötiedot, jotka hän on toimittanut rekisterinpitäjälle, jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää tiedot toiselle rekisterinpitäjälle.

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
    - o Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus erityisesti vakinaisen asuin- tai työpaikkansa sijainnin mukaiselle valvontaviranomaiselle, jos hän katsoo, että henkilötietojen käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679. Rekisteröidyllä on lisäksi oikeus käyttää hallinnollisia muutoksenhakukeinoja sekä muita oikeussuojakeinoja.

    Yhteystiedot:

    Tietosuojavaltuutetun toimisto
    Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki
    Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki
    Vaihde: 029 56 66700
    Faksi: 029 56 66735
    Sähköposti: tietosuoja@om.fi

Rekisteröidyn oikeuksien käyttämistä koskevissa pyynnöissä noudatetaan rekisterinpitäjän tietopyyntöprosessia.